

GULDBORGSUND

MILJØGODKENDELSE

§ 12 MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUGET OG UDBRINGNINGSAREALERNE
HØRENDE TIL LISTRUP SKOVGÅRD, GAVLHUSVEJ 2, 4800 NYKØBING F.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resume, vurdering og afgørelse	3
1.1	Baggrund	3
1.2	Datablad	4
1.3	Resume/konklusion	5
1.4	Afgørelse.....	5
1.5	Generelle forhold.....	7
1.6	Lokalisering og planmæssige forhold.....	7
1.7	Dyrehold, staldanlæg og drift.....	7
1.8	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	10
1.9	Gødningsproduktion og -håndtering	12
1.10	Påvirkning fra arealer.....	13
1.11	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	13
1.12	Alternative løsninger og 0-alternativ	13
1.13	Egenkontrol og dokumentation.....	14
1.14	Husdyrbrugets ophør	15
1.15	Generelle bemærkninger	15
2	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING	18
2.1	Generelle forhold.....	18
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold.....	19
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift.....	23
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	35
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	42
2.6	Påvirkning fra arealer.....	47
2.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	54
2.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	64
2.9	Egenkontrol og dokumentation.....	64
2.10	Husdyrbrugets ophør	66
3	HØRINGER.....	66
4	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION.....	68
5	BILAG	69

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 19. december 2008 modtaget ansøgning fra Per Tambour om udvidelse af dyreholdet på Listrup Skovgård, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., som drives under CVR-nummer 12599080 sammen med bedriftens samlede udbringningsarealer. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningsystem og har skema nr. 7205. Det er version 5 af ansøgningskemaet, med sidste genberegningsdato d. 8. juli 2010 der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der er ansøgt om følgende (ændringer/udvidelser) på landbrugsbedriften:

- Udvidelse af svinebesætningen fra 310 årssøer, 8.700 smågrise (7,2-30 kg) og 8.700 slagtesvin (30-110 kg) til 460 årssøer, 200 polte (70-107 kg), 13.000 smågrise (7,2-30 kg) og 13.000 slagtesvin (30-108 kg) årligt, svarende til en udvidelse fra ca. 370,5 dyreenheder (DE) til ca. 543 DE.
- I forbindelse med udvidelsen skal der bygges om i nogle af de eksisterende stalde, og der skal bygges en ny stald til smågrise og slagtesvin. Den sidstnævnte stald er der i 2006 givet byggetilladelse til sammen med en nyere slagtesvinestald, som blev opført på pågældende tidspunkt.

Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på ejendommen, i henhold til kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven (Miljø- og Energiministeriets lovbek. nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse). Godkendelsen er revurderet d. 8. august 2005 og justeret 6. januar 2006 af Stubbekøbing Kommune. Svineproduktionen har været omfattet af bilag 1 i godkendelsesbekendtgørelsen (Bek. nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed) under listepunkt I101a – anlæg til husdyrproduktion for mere end 250 DE hvis mindst 90 % af DE stammer fra søer med tilhørende smågrise til 30 kg.

Det er vurderet at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke forureningsmæssigt kan adskilles fra den nuværende produktion, og på baggrund heraf er der givet en ny samlet miljøgodkendelse til det ønskede husdyrhold, og ikke en tillægsgodkendelse.

Der er søgt om udbringning af husdyrgødning svarende til 354 DE på egne arealer, som alle er beliggende i Guldborgsund Kommune.

Yderligere er der indgået aftale om afsætning af husdyrgødning til aftalearealer hørende til ejendommen Sundbyvej 11, 4862 Guldborg, som skal modtage husdyrgødning svarende til 189 DE. Da der er tale om næringsstoffølsomme arealer har ejendommen ansøgt om en § 16-godkendelse til arealerne. På Sundbyvej 11 er der ligeledes aftale om opbevaring af gylle fra produktionen på Gavlhusvej 2, i en eksisterende gyllebeholder.

1.2 DATABLAD

Titel:	§12 miljøgodkendelse af svineproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion på 543 DE bestående af 460 årssøer, 200 polte/slagtesvin (70-107 kg), 13.000 smågrise (7,2-30 kg) og 13.000 slagtesvin (30-108 kg) årligt samt udbringningsareal på 262,6 ha.
Dato ikrafttrædelse:	27. september 2010
Bedriftens navn og adresse:	Listrup Skovgård, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F.
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 12599080, P-nr. 1000413646
CHR-nr.:	94740
Ejendomsnummer:	3760023014
Matr.nr. og ejerlav:	7 a m.fl. Listrup By, Nr. Ørslev
Bedriftens ejer og ansøger:	Per Tambour, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F. Tlf.: 5486 8175, mobil: 2361 2375, e-mail: per@listrupskovgaard.dk
Konsulent:	Patriotisk Selskab, konsulent Carsten Nielsen, Ørbækvej 276, 5220 Odense, tlf.: 6315 5423, mobil: 2936 2826, e-mail: can@patriotisk.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Infrastruktur og Velfærd, Natur, Miljø & Plan, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Udkast til afgørelse sendt i forhøring hos ansøger d. 12. juli til 10. august 2010

Nabo/partshøring i perioden d. 25. august til 16. september 2010

Godkendelsesdato d. 27. september 2010

Afgørelsesdato annonceret d. 6. oktober 2010

Klagefrist udløber d. 3. november 2010

Søgsmålsfristen udløber d. 27. marts 2011

Retsbeskyttelse udløber d. 27. september 2018

Revurdering påbegyndes år 2018

1.3 RESUME/KONKLUSION

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra det pågældende staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der er indført BAT (Bedst tilgængelig teknologi) i relation til bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Vand- og Natura 2000-planer.

Miljøministeriet har præsenteret forslag til Vand- og Natura 2000-planer i januar 2010. Planerne er endnu ikke fremlagt i offentlig høring.

Det fremgår, af forudsætningerne for planerne, at kommunerne ikke på nuværende tidspunkt skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i de kommende Vand- og Natura 2000-planer.

Der skal, som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura 2000-område væsentligt.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til en husdyrproduktion på 543,03 dyreenheder på landbrugsejendommen Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., samt udbringning af husdyrgødning på de 262,6 ha landbrugsjord hørende til bedriften med CVR-nummer 12599080.

Produktionen på 543,03 DE omfatter 460 årssøer, 200 polte/slagtesvin (70-107 kg), 13.000 smågrise (7,2-30 kg) og 13.000 slagtesvin (30-108 kg) årligt.

Dyreholdet på bedriften er allerede inden udvidelsen på over 75 DE og over IPPC-grænsen. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 12, stk. 3 i Lov

om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20.12.2006 (også kaldet husdyrloven).

I forbindelse med denne miljøgodkendelse er der søgt om en § 16-godkendelse til arealerne knyttet til Sundbyvej 11, 4862 Guldborg, CVR-nr. 17596616 til modtagelse af husdyrgødning fra dyreholdet på Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F. Guldborgsund Kommune samtidig med godkendelse til Gavlhusvej 2 givet miljøgodkendelse til Sundbyvej 11 pr. 27. september 2010.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte ansøgte projekt for Gavlhusvej 2. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse, hvis ændringer i eksisterende anlæg og nye kræver en sådan tilladelse, og hvis der ønskes ændringer i forhold til den tidligere meddelte byggetilladelse. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning.

VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

Der er i bilag 12 vist en oversigt over, hvilke vilkår der er overført uændret fra tidligere miljøgodkendelse, hvilke der er nye, hvilke der er ændrede, samt om der er nogle, der er udgået.

Det er kun nye vilkår, eller væsentlig ændrede vilkår, som kan sidestilles med et nyt i forhold til den tidligere miljøgodkendelse, der er retsbeskyttelse på. Dette skyldes, at revurderingen gennemført i 2005 er givet som et påbud, og der er ved justeringen af godkendelsen i 2006 ikke givet vilkår, hvor der skal overføres retsbeskyttelse på.

Det skal bemærkes, at det kun er udgåede, nye eller væsentlig ændrede vilkår, der kan klages over. Hvilke vilkår der kan påklages fremgår af bilag 12.

1.5 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Guldborgsund Kommune skal orienteres, når de første smågrise og slagtesvin indsættes i den nye stald, samt når staldene er fuld udnyttet, jf. det tilladte dyrehold. Med udnyttet menes, at den godkendte udvidelse og ændring er gennemført og i drift. Dette betyder, at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Da der er søgt om ændring/udvidelse af en sobesætning, opfattes fuldt udnyttet, som værende når der er indsat polte/gylte/søer svarende til niveauet for opstart af en besætning med 460 årssøer. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
4. Guldborgsund kommune skal orienteres ved ønske om ændring i anlæg, arealer eller ejerforhold.

1.6 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

5. Materiale- og farvevalg til den nye stald skal sikre, at denne passer ind i den eksisterende bygningsmasse.

1.7 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

6. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 539,9 DE, svarende til en årsproduktion på 460 årssøer, 200 polte (70-107 kg), 13.000 smågrise (7,2-30 kg) og 13.000 slagtesvin (30-108 kg).
7. Ved evt. fremtidig ændring af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.

Staldindretning og drift

8. Produktionen skal ske jævnt over året, med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel.

Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser, og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

Dyrehold og staldtype	Stald-afsnit	Vægt/aldersgrænse	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Løbe- og drægtighedsstald (løsgående – delvist spaltegulv)	Sostald 1.1.1 1.1.7			460	352	74,73
Polteafsnit (slagtesvin, delvist med 25-49 % fast)	1.1.1	70-107 kg	88,5 kg	200	30	3,17
Farestald (Kassestier – delvist)	Sostald 1.1.1			460	108	32,25
Slagtesvin (fuldspaltegulv)	Slagtesvin anno 1994 1.1.4	30-108 kg	69 kg	4.000	1.000	114,73
Slagtesvin (delvist med 25-49 % fast gulv)	Smågrise/ slagtesvin anno 2010 1.1.5	30-108 kg	69 kg	2.000	500	57,37
Smågrise (toklima – delvist spaltegulv)	Smågrise/ slagtesvin anno 2010 1.1.5	7,2-30 kg		13.000	2.000	60,0
Slagtesvin (delvist med 25-49 % fast gulv)	Slagtesvin anno 2006 1.1.6	30-108 kg	69 kg	7.000	1.700	200,78
				460 søer 200 polte 13.000 smågrise 13.000 slagtesvin	460 søer 30 polte 2.000 smågrise 3.200 slagtesvin	543,03

Beregningerne af DE er foretaget på baggrund af Bekendtgørelse nr. 1695 af 19.12.06 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (med senere ændringer).

Overbrusning og rengøring

- Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
- Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholdere.

Fodring

- Foderblandingen til samtlige dyretyper skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige dyregrupper.
- For slagtesvinene er der beregnet type 2-korrektionsfaktor på baggrund af ligningen 2005/06. Korrektionsfaktoren vedrørende råprotein for slagtesvinene højst må være på **0,9009** beregnet efter følgende vilkårligning: $((\text{FEsv pr. prod gris} \times \text{g råprotein/FEsv}) / 6,25 \text{ g råprotein/g N}) - ((\text{afgangsvægt} -$

indgangsvægt)* 28 g N pr. kg tilvækst)) / ((afgangsvægt - indgangsvægt) x (20,95 + 0,177 x (afgangsvægt + indgangsvægt)))
 Ovenstående vilkår er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Indgangsvægt, kg	30 kg
Afgangsvægt, kg	108 kg
FESv pr kg tilvækst	2,87 FESv pr kg tilvækst
G råprotein pr. FESv	150,0 g råprotein pr FESv

13. Type 2 korrektionen skal dokumenteres i gødningsregnskabet, som angivet i plantedirektoratets vejledning: Den dokumentation, der skal foreligge ved brug af type 2 korrektion kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller lign. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det næste efterfølgende år. Svarende til en periode på ca. 17 måneder.
14. Egenkontrollsvilkår til foder
- Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes korrektionsfaktor for råprotein/ammoniak til slagtesvin ud fra vilkårs ligningen i ovenstående vilkår.
  - Der skal foreligge en logbog der dokumenterer vægtintervaller, foderforbrug og indhold af råprotein pr. FESv i de enkelte foderblandinger til slagtesvin.
  - En gang årligt, i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der af ansøger laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FESv på årsbasis for slagtesvin. Beregningen skal opbevares i logbogen.
  - Logbogens oplysninger i form af indgangs- og afgangsvægte for slagtesvin, blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af g råprotein/FESv stc. Skal opbevares i min. 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
  - Der skal som minimum være blandeforskrift for hver 3. mdr.

Energi- og vandforbrug

15. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.
16. Ved afvigelser i de årlige opgørelser for energi- og vandforbruget skal der gøres tiltag til at identificere årsagen dertil, og der skal gøres tiltag for at reducere forbruget. Afviger forbruget væsentligt fra forudsætningerne i godkendelsen skal det anmeldes til kommunen.
17. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

18. Der må ikke udledes processpildevand – kun vand i forbindelse med personlig hygiejne og evt. spildevand fra omfangsdræn om beholdere for flydende

husdyrgødning. Vand i forbindelse med personlig hygiejne skal udledes og renses i ejendommens kloaksystem, herunder den eksisterende hustank.

19. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Vask af maskiner

20. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogn skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

21. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast, eller tilføres gyllebeholderen.
22. Farligt affald skal bortskaffelse efter kommunens regulativer, og dokumentation skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

Råvarer og hjælpestoffer og kemikalier

23. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
24. Såfremt der på bedriftens arealer anvendes flydende handelsgødning, skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholder.

1.8 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

25. Den ene gyllebeholder (nyeste) skal være forsynet med fast overdækning. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Overdækningen skal vedligeholdes og skader herpå skal udbedres hurtigst muligt.
26. Flydelagene på beholder uden fast overdækning reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra en beholder i flere dage i træk, skal reetableringen først ske, når sidste pumpning er afsluttet.
27. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
28. Omrøring af gylle skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
29. Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med omrøringen og udbringningen af gyllen og tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentlige for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille skærpede krav til omrøring og udbringning.
30. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Evt. udgifter til undersøgelsen påhviler ejer.

31. Hele ejendommen og dens nærmeste omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.

Fluer og skadedyr

32. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
33. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering af rotter. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

34. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. En undtagelse herfra kan dog være afhentning af dyr til slagteriet, som kan forekomme i de tidlige morgentimer.

Støj fra anlæg og maskiner

35. Der skal sikres et så lavt støjniveau som muligt – f.eks. ved en hensigtsmæssig placering af ventilationsafkast.
36. Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

37. Driften må ikke medføre væsentlige støjgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentlig større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støjgeners væsentlighed tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.
38. Såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra svinebedriften for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 36 er overholdt. Såfremt vilkår 36 konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget en støjmåling og eller støjberægning pr. år.
39. Støjmålinger og eller støjberægninger skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern Støj". Driftsbetingelser og målepunkter skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålinger skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj, pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens

vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledningen nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støv

40. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget skel.

Lys

41. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

1.9 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

Flydende husdyrgødning

42. Opbevaringskapaciteten for husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
43. Skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom skal være af mindst 5 års varighed. Kopi af aftalerne skal fremsendes til kommunen senest ½ år før, aftalen træder i kraft.
44. Udbringningen af husdyrgødning må i øvrigt ikke medføre unødige gener.
45. Gyllebeholderne skal til stadighed være forsynet med effektiv overdækning, f.eks. tæt naturligt flydelag, snittet halm, lecakugler eller lignende, eller være lukket med tæt fast overdækning. I tilfælde af brud på flydelaget, f.eks. i forbindelse med omrøring, skal der startes en reetablering af flydelaget inden 12 timer. Overdækningen skal være intakt senest 7 dage efter en mangelfuld overdækning konstateres.
46. Der skal benyttes gyllevogn med egen monteret pumpe med returløb eller alternativt skal der være etableret læsseplads med afløb til pumpeump. For pumpning fra gyllebeholderne skal pumpeumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læssepladsen og pumpeump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller gyllevogn. Pladsen skal etableres senest samtidig med nybyggeri af stalde og gyllebeholder.
47. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholdere eller mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
48. Hvis en gyllebeholder tages ud af drift, skal den rengøres. Såfremt gyllebeholderen afmeldes beholderkontrol, skal den gøres uanvendelig inden førstkommande 1. januar. Dette skal anmeldes til kommunen.

Gyllekøling

49. Gyllekanalerne i det nye staldafsnit (1.1.5.) forsynes med gyllekølingsanlæg, på i alt 575 m². For at opnå en ammoniakreduktion på 30 %, skal der i gennemsnit over året køles med 35 W/m². Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 30 kW. Anlægget for gyllekøling skal være i drift 8.760 timer/år ved en køleeffekt på 30 kW, og være forsynet med en timetæller på varmepumpen.

Varmepumpens faktiske driftstid med en installeret køleeffekt på 35 kW skal være 5.877 timer pr. år. Den månedlige driftstid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en logbog/journal.

Anden organisk gødning

50. Der må ikke anvendes andre former for organisk gødning på arealerne end de i godkendelsen angivne.

1.10 PÅVIRKNING FRA AREALER

Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

51. På bedriftens egne og forpagtede arealer, som indgår i denne godkendelse, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 354,03 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på ca. 35.630 kg N og ca. 7.530 kg P. Der må således ikke udbringes mere end 1,35 DE/ha i gennemsnit.

52. Der må afsættes husdyrgødning til følgende ejendomme:

- Sundbyvej 11, 4862 Guldborg må modtage svinegylle svarende til 189 DE og må udbringes på arealer jf. bilag 6B, svarende til ca. 19.020 kg N og 4.020 kg P. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødningen inkl. kortbilag over udbringningsarealer skal til enhver tid kunne fremvises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

53. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation for, at ovenstående vilkår er overholdt f.eks. i form af kopi af de til Plantedirektoratet indsendte gødningsregnskaber.

Sædskifter, efterafgrøder og projektilpasninger

54. På bedriften må der ikke anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 88 %, jvnf. Notat: "Standardsædskifter og referencesædskifter, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet, dateret 27.06.07".

1.11 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Mindst ressourceforbrugende og forurenende teknik

55. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar m.m. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

56. Ved fremtidige renoveringer af staldene, skal ændringerne på forhånd være vurderet i forhold til BAT og godkendt af Guldborgsund Kommune.

1.12 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

1.13 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

57. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere ud over de tidligere nævnte. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal der opbevares: Effektivitetskontroller, slagterifregninger og/eller andre kvitteringer for indkøbte og afsatte dyr
  - Oplysninger om væsentlige driftsforstyrrelser eller uregelmæssigheder, der har – eller kan have miljømæssig betydning. Der redegøres for type, omfang og afhjælpende foranstaltninger.
  - Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
    - Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Evt. væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal opbevares i minimum 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
    - Der skal jævnligt gennemføres kontrol med teltoverdækningen på gyllebeholder, og det skal noteres i logbog til egenkontrol.

Beredskabsplan

58. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
59. Beredskabsplanen, som er godkendt af Guldborgsund Kommune indeholder som minimum:
- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
  - Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
60. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og / eller beredskabet kontaktes på tlf. 112. Evt. kontakt til miljøvagt og / eller beredskab fritager ikke for pligten til at orientere Guldborgsund Kommune først kommende hverdag efter forureningen.

61. Konstateres der væsentlige gener for omgivelserne, skal der straks træffes afhjælpende foranstaltninger.
62. Tilsynsmyndigheden skal kontaktes i de situationer, hvor de forureningsbegrænsende foranstaltninger er midlertidigt ude af drift og ved andre uregelmæssigheder i driften.
63. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilføjelser, rettelser eller ændringer af procedurer i forbindelse med uheld.
64. Forefindes der personale på ejendommen, som ikke taler dansk, skal beredskabsplanen forefindes på det sprog, som de ansatte taler og forstår.
65. Driftsuheld skal noteres i logbog for egenkontrol.

1.14 HUSDYRBRUGETS OPHØR

66. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplanen for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

1.15 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset. Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33 stk. 1 skal godkendelsen være udnyttet senest to år efter godkendelsesdatoen, således at den godkendte etablering, ændring eller udvidelse er gennemført og i drift.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at afvigelsen, der skyldes

naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud.

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse af nye eller væsentlig ændrede vilkår. (Dato for retsbeskyttelsens udløb og oversigten over hvilke vilkår der kan påklages fremgår af bilag 12). Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 40 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 17 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2018 og derefter mindst hvert 10. år. Det er planlagt at foretage denne revurdering i 2018.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 12 stk. 2 og 3 må landbrugsdriften på ejendommen ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, før en sådan er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden. Der er således meddelepligt om ønskede ændringer/udvidelser, og det er kommunen der vurderer, om det ansøgte udløser krav om tillæg til godkendelsen. Dette gælder også ændringer i ejerforhold og driftsansvarlig.
- Jf. bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 648 af 18.06.07 § 15 og § 16 skal ændringer i udbringningsarealerne (såvel ejede, forpagtede og aftale arealer) anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Kravet om logbog over flydelaget på gyllebeholdere jf. bekendtgørelse nr. 1695 af 19.12.06 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., § 16, stk. 2.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19.12.06 (med senere ændringer) om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder hvert 10. år jf. bekendtgørelse nr. 723 af 12.09.97.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald og medicin affald. Farligt affald skal således opbevares under tag, på tæt bund og med mulighed for opsamling af spild. Opsamlingskapaciteten skal mindst svare til indholdet af den største benyttede beholder til farligt affald.

SIDE 17/69

- Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007.
- Bekendtgørelse om smittebeskyttelse i besætninger med mere end 500 dyreenheder, nr. 372 af 23.05.2008, som fastlægger krav til overholdelse af særlige regler ved besætninger over 500 DE.
- Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. nr. 1152 af 23. november 2006, som blandt andet fastslår, at transport af husdyrgødning over 10 km skal ske med lastbil og under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke, mens fast gødning skal overdækkes.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 01.07.08 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2009/2010, bekendtgørelse nr. 751 af 15. juli 2009 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af planteværnsmidler.
- Øvrige relevante godkendelser/dispensationer/tilladelser i forhold til anden lovgivning som ex. Byggeloven, Planloven, Slambekendtgørelsen og lign. skal søges separat.

Guldborgsund Kommune
Natur, Miljø & Plan
27. september 2010

Frederik Cordes
Teamleder / landinspektør

Marlene Bendix Jensen
Sagsbehandler / Agronom

2 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

2.1 GENERELLE FORHOLD

2.1.1 Opnåelse af godkendt produktion, bortfald af resterende

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 94740, og ejendommen drives af Per Tambour under CVR-nr. 12599080, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat et vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når de første dyr indsættes i den nye stald, samt når dyreholdet i staldene er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsovertrædelser i opstarten af produktionen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for dette vilkår er, at det er kommunen der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelse.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår danner basis for, at de forskellige forudsætninger for beregninger og vurderinger står mål med det i praksis gennemførte på bedriften. Dette danner udgangspunkt for, at den samlede vurdering af, at produktionen på ejendommen ikke vil have en væsentlig virkning på det omkringliggende miljø og naboer holder.

Desuden vil kommunen have mulighed for at tage stilling til eventuelle forhold i relation til ændringer af ejerforhold, som vil kunne have indflydelse diverse virkninger på miljøet.

2.1.2 Drift efter vilkår

Produktionen skal til enhver tid drives som foreskrevet i vilkår og øvrig tekst i denne godkendelse.

2.1.3 Andre regelsæt skal overholdes

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

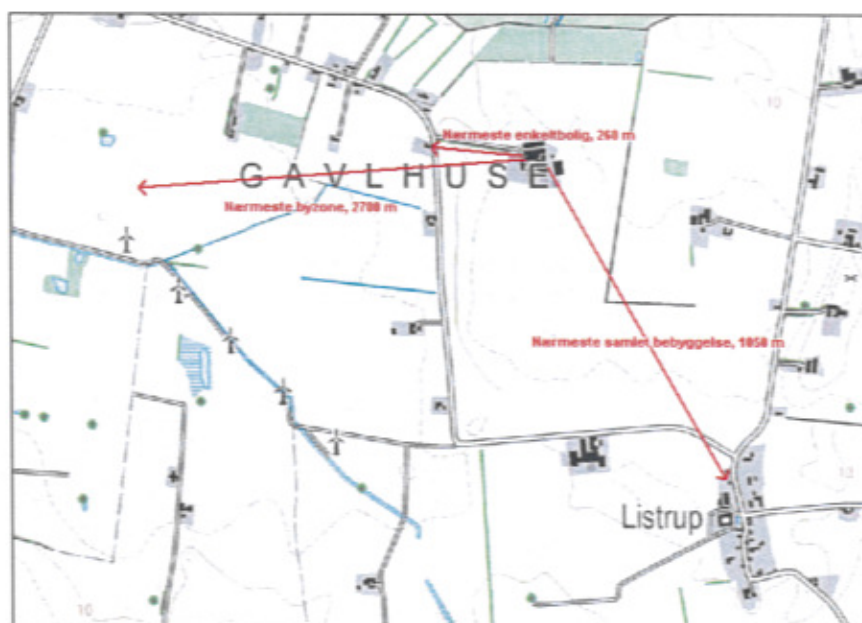
2.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbrugets anlæg er placeret i landzone, med ca. 260 meter (fra nærmeste staldhjørne) til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Gavlhusvej 9), der ligger vest for de eksisterende og nye staldbygninger/gødningsanlæg. Nærmeste område, der er at betragte som samlet bebyggelse, ligger på Listrupvej, der er beliggende ca. 1050 meter sydøst for ejendommens anlæg. Det er ejendommen Listrupvej 8 der er udgangspunkt for nærmeste samlede bebyggelse. Listrupvej 6 er matrikuleret sammen med Listrupvej 10, som er en landbrugsejendom. Listrupvej 6 er således at betragte som en beboelse hørende til en ejendom med landbrugspligt efter landbrugsloven. Derfor er Listrupvej 6 ikke udgangspunkt for nærmeste samlede bebyggelse.

Der er ca. 2.700 meter til nærmeste byzoneområde, som ligger ved Tingsted i vestlig retning.

Alle gældende afstandskrav for naboer er således overholdt.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	> 25 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	> 50 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	250 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom **	Ca. 4 meter	15 meter
Naboskel	Ca. 160 meter	30 meter
Nabobeboelse ***	Ca. 260 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Ca. 3000 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.
**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer indenfor eksisterende.

***Fra nærmeste staldhjørne

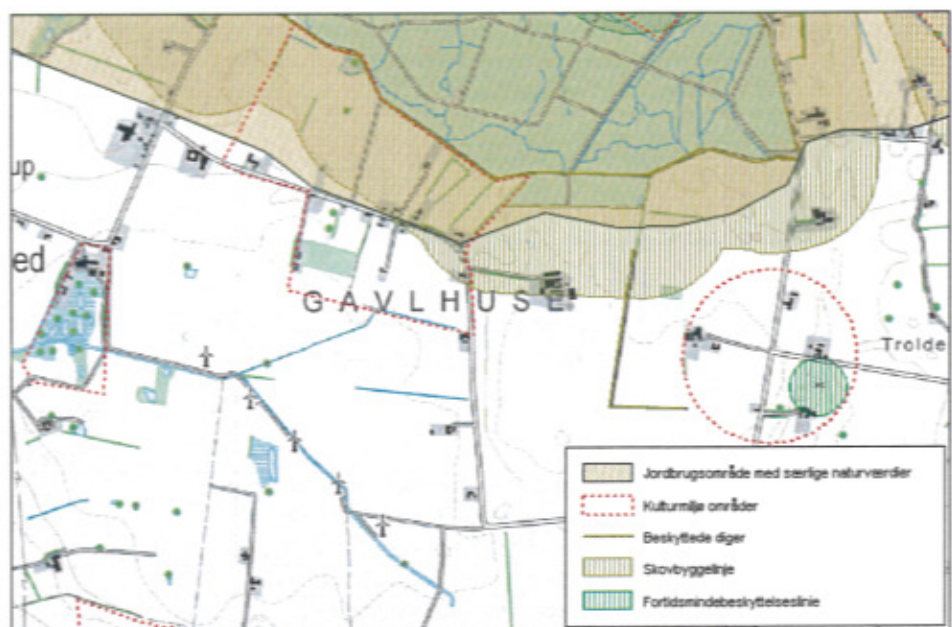
Afstandskrav fra staldbygninger til stuehus er ikke overholdt. Da der ikke gennemføres bygningsmæssige ændringer i relation til de nærmest liggende stalde, vil afstandene ikke ændre sig. På opførelstidspunktet levede bygningerne op til gældende krav, og der er derfor ikke fundet grundlag for at stille særlige vilkår i forbindelse med disse afstande. Det er vurderet, at der ikke er forhold der vil påvirkes væsentligt i forhold til manglende opfyldelse af afstandskravet.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på trods af, at afstandskrav til beboelse jf. Kap. 2 i Husdyrloven ikke er overholdt, ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af udvidelse af husdyrproduktionen. Dette er vurderet under forudsætning af, at anlægget etableres og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for afgørelsen. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Kommunen vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, med overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

2.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således at krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger således udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, kystnærhedszone og værdifulde kulturmiljøer.

Kortet ovenfor viser ejendommens placering i forhold til udvalgte områder og beskyttelseslinjer.

Anlægget ligger indenfor skovbyggelinjen til Hannenov skov, men det vurderes, at anlægget og den nye stald, som ønskes etableret, er erhvervsmæssigt nødvendig for bedriften. På baggrund heraf skal der ikke gives dispensationer eller lign. til placering indenfor skovbyggelinjen.

Mod øst og vest ligger der områder markeret som kulturmiljø områder. Det vurderes dog, at anlægget ikke vil få indflydelse på disse, og der er derfor ikke stillet vilkår i relation hertil.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stillet vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at krav til bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt, og at produktionen vil ikke have væsentlig påvirkning på disse. Der er ikke meddelt dispensationer efter gældende love eller bekendtgørelser. Der er ikke krav om overdækning af gyllebeholdere, da der er tale om eksisterende beholdere og mere end 300 meter til nærmeste nabo. Der er dog valgt overdækning af den ene beholder som frivilligt tiltag.

2.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Ud over det eksisterende anlæg skal der jf. ansøgningsmaterialet bygges et nyt staldafsnit på 1.152 m², som der tidligere (2006) er givet byggetilladelse til sammen med en anden stald, som er etableret. Stalden skal bygges i forlængelse af den eksisterende fodercentral/kornlager/maskinhal, som ligger længst mod øst af anlægget (se bilag 1, skitse). Den nye stald bliver 24 x 48 meter med en kiphøjde på 12 meter og en taghældning på 30 grader. Dette svarer ifølge ansøger til tilnærmelsesvist samme udformning som det eksisterende anlæg. Som de øvrige bygninger skal den mures op i gule mursten, gavlspidserne beklædes med grønne stålplader og taget forsynes med grå eternitplader.

Der er ikke planlagt afskærmende beplantning omkring ejendommen, idet det af ansøger er vurderet, at anlægget virker harmonisk, og ikke på nogen måde skæmmende i landskabet.

Der er lys langs med indkørslen til ejendommen. Med hensyn til anden udendørsbelysning er der neonrør i forbindelse med læsserampen ved udleveringsstalden, som tændes når der afhentes grise af vognmanden. Selve røret er placeret under et tagudhæng. Derudover er der almindelig arbejdsbelysning i form af lysstofrør ved dieseltankene.

Den meget sparsomme udendørsbelysning anvendes alene i forbindelse med udlevering af slagtesvin til slagteri og i forbindelse med tankning af olie.

Der er ikke projektører eller anden belysning, der vil give anledning til generende fjernvirkning.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ikke bør stilles krav om afskærmende beplantning, da der bygges i tilknytning til eksisterende, og den nye stald ikke vil medføre en væsentlig ændring i forhold til helhedsindtrykket af ejendommen.

Da udendørslyset er skærmet af udhæng, vurderes det, at anvendelse af lyset ikke vil give anledning til gener for naboer, forbigående eller andre. Samtidig sidder udendørslyset på indersiden af anlægget og ikke på facader der vender ud mod naboerne.

2.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Landskabelige værdier

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i Kommuneplan 2009-2021 er udpeget som jordbrugsområde. Disse områder er primært forbeholdt jordbrugserhvervene. Samtidig ligger det udenfor områder karakteriseret som større uforstyrrede landskaber.

Landskabet omkring ejendommen er karakteriseret ved, at det er relativt fladt med spredte læhegn og beplantninger. Derudover ligger der nord for ejendommen et større område med skov (Hannenov Skoven).

Bygningsmassen vurderes også efter etablering af den nye stald at fremstå som en homogen bygningsmasse, idet alle bygninger ligger i tilknytning til hinanden. Den nye stald bygges i forlængelse af eksisterende og ligger ikke udenfor det omgivende byggefelt. Således vurderes det, at ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig enhed.

Etablering af den nye stald vil ikke kunne registreres visuelt af de omkringboende naboer mod syd og vest, da den ligger bag de eksisterende bygninger. Mod nord er der ikke nogle naboer mellem anlægget og skoven. Det er således kun naboer mod øst, som vil kunne se den nye stald. Der er dog læhegn mellem naboerne og staldanlægget, så visuelt vurderes det, at de ikke vil blive påvirket.

For at sikre at landskabelige forhold tilgodeses er der sat vilkår om, at materiale- og farvevalg til den nye stald gennemføres som foreslået af ansøger i samme stil som for de eksisterende bygninger, via udførsel i samme materialer og farver. Ved vilkår om ovenstående sikres det, at nybyggeriet ikke adskiller sig fra væsentligt fra den eksisterende bygningsmasse, hvilket er afgørende for helhedsbetragtningen.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger udenfor områder registreret som kulturmiljø, og udenfor fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Naturmæssige værdier

Ejendommen ligger udenfor områder med særlige naturværdier eller særlige lokale naturområder (se bilag 7).

Der ligger to § 3- beskyttede naturområder indenfor 1000 meter fra anlægget. Det drejer sig om to vandhuller, som fremstår som hhv. en næringsrig sø og en kransnålalgesø.

Nærmeste § 7-beskyttede naturområder, som ligeledes er registreret som Natura 2000 område er Listrup Lyng og Horreby Lyng, som ligger hhv. ca. 2 og 3 km fra anlægget.

For yderligere forhold omkring natur henvises der til senere afsnit i denne godkendelse og til bilag 7 ("Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen på Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F.").

Geologiske værdier

Nord-øst for anlægget mellem Hannenov Skov og Virket Holt starter et større Regionalt geologisk interesseområde (Falster Ås), som strækker sig mod nord og øst. Et sådant område er prioriteret i relation til landskabelige værdier. Med udgangspunkt i afstanden på 1400 meter fra anlægget vurderes det at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig indflydelse på de geologiske værdier i området.

Rekreative værdier

Nord for ejendommen i forbindelse med Hannenov Skov ligger et større regionalt friluftsområde. Selve ejendommen ligger udenfor dette område, og det vurderes, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indflydelse på området.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold.

Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.

Samlet vurderes det, at udvidelsen er uden væsentlig landskabelig betydning og uden væsentlig visuel betydning for omkringboende.

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT**2.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse****Produktionsomfang**

Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på ejendommen, i henhold til kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven (Lovbek. nr. 753 af 25. august 2001). Godkendelsen er revurderet d. 8. august 2005 og justeret 6. januar 2006 af Stubbekøbing Kommune.

Godkendelsen omfatter 310 årssøer, 8.700 smågrise (7,2-30 kg) og 8.700 slagtesvin (30-110 kg) svarende til 370,54 DE. Denne produktion anses som værende den lovlige produktion ved den nuværende drift.

I forbindelse med revurderingen af godkendelsen er der gennemført en VVM-screening (Vurdering af virkninger på miljøet) af Storstrøms Amt d. 6. september 2005, som konkluderede at produktionsudvidelsen ikke medførte væsentlige miljøpåvirkninger.

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel og på bilag 2: "Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit". Det er denne opdeling der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger. Bilaget viser også gødningssystem og evt. valgte tilpasninger og teknologier samt staldtype i nudrift. Der henvises endvidere til oversigts-/anlægstegning på bilag 1.

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit	Vægt/aldersgrænse	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Løbe- og drægtighedsstald (løsgående - delvist spaltegulv)	Sostald 1.1.1 1.1.7			460	352	74,73
Polte (slagtesvin) (delvist med 25-49 % fast gulv)	1.1.1	70-107 kg	88,5 kg	200	30	3,17
Farestald (Kassestier - delvist)	Sostald 1.1.1			460	108	32,25
Slagtesvin (fuldspaltegulv)	Slagtesvin anno 1994 1.1.4	30-108 kg	69 kg	4.000	1.000	114,73
Slagtesvin	Smågrise/	30-108	69 kg	2.000	500	57,37

(delvist med 25-49 % fast gulv)	slagtesvin anno 2010 1.1.5	kg				
Smågrise (toklima – delvist spaltegulv)	Smågrise/ slagtesvin anno 2010 1.1.5	7,2-30 kg		13.000	2.000	60,0
Slagtesvin (delvist med 25-49 % fast gulv)	Slagtesvin anno 2006 1.1.6	30-108 kg	69 kg	7.000	1.700	200,78
				460 søer 200 polte 13.000 smågrise 13.000 slagtesvin	460 søer 30 polte 2.000 smågrise 3.200 slagtesvin	543,03

Beregningerne af DE er foretaget på baggrund af Bekendtgørelse nr. 1695 af 19.12.06 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., (med senere ændringer).

Fastsatte vilkår i afsnittet om staldindretning og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen, og gennemsnitsvægte i staldene samt grænserne for udsving i dyreholdet. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinualitetsprincippet.

Under afsnittet om produktionens omfang er der ligeledes sat vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen/tilladelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelse kunne forventes.

Fleksibilitet og udnyttelse

Endelig er der i afsnit om staldindretning og drift indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener. Beregningerne i ansøgningsystemet og konkret OML-beregning viser (se senere afsnit), at staldbelægningen ikke skal øges ret meget før genegrænsen for nærmeste nabo bliver overskredet.

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

2.3.2 Staldindretning og drift

Indretningen i de enkelte staldafsnit er skitseret i foregående afsnit, og i øvrigt kan der henvises til bilag 1.

I forbindelse med udvidelsen af produktionen skal der bygges en ny stald, som skal bruges til smågrise og til en andel af slagtesvinene. I den eksisterende farestald og de to øvrige staldafsnit til slagtesvin skal der ikke gennemføres ændringer eller renoveringer. En andel af staldafsnit 1.1.1 skal ændres/renoveres fra løbe/drægtighedsstald (individuel opstaldning, delvist spaltegulv), ungsvinestald (30-40 kg, fuldspaltegulv) og smågrisestald (7,2-30 kg, fuldspaltegulv) til løbe/drægtighedsstald (løsgående på delvist spaltegulv). Ansøger har en forventning om at stald 1.1.4 til slagtesvin om ca. 5 år skal ændres fra det nuværende med fuldspaltegulv til delvist spaltegulv. Denne ændring er ikke inddraget i denne godkendelse, og skal derfor anmeldes på pågældende tidspunkt og behandles efter de på det tidspunkt gældende regler. Gødningen håndteres som gylle i alle staldafsnit.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det angivne. Søerne skal i farestalden opstaldes i kassestier på delvist spaltegulv og i løbe/drægtighedsstalden i løsdrift på delvist spaltegulv. Smågrise opstaldes i to-klimastier med delvist spaltegulv og ca. 70 % af slagtesvinene på delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv. En anvendelse af en andel fast gulv reducerer overfladearealet af gyllen i forhold til ved fuldspaltegulv. Herved reduceres fordampningen af ammoniak fra staldene. Fordampningen af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse af det faste gulv er essentielt (se i øvrigt afsnit omkring BAT – Bedste tilgængelige teknologi). Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

2.3.3 Overbrusning og rengøring

Der anvendes overbrusningsanlæg i alle staldafsnit, som er placeret over spaltearealet, og medvirker til at renholde stierne ved at styre grisenes gødeadfærd. Samtidig kan overbrusningsanlægget benyttes i forbindelse med iblødsætning af staldene forud for vask.

Overbrusningsanlægget er styret med timer/ur.

Ved vask af stalde anvendes der således iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. De forskellige afsnit i fare- og smågrisestald rengøres efter hvert hold grise, og de øvrige staldafsnit rengøres efter behov. Ved behov kan staldene/sektionerne desinficeres.

Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende og er at betegne som BAT. Se mere i afsnit omhandlende BAT.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette begrundes i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og evt. øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Til god staldhygiejne hører blandt andet, at stierne holdes rene og tørre. Samtidig sikrer renholdelse af området med foder, at skadedyr ikke opformerer og spreder sig.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget.

Beregninger og vurderinger i miljøgodkendelsen bygger på overholdelse af de givne vilkår.

2.3.4 Ventilation

Der er foretaget en OML-beregning (specifik lugtberegning ud fra computermodel), da krav til overholdelse af geneafstande i it-ansøgningssystemet ikke kan overholdes. Med hensyn til selve lugtberegningen og vurderinger i forhold hertil henvises til afsnittet omkring lugt (2.4.2). I OML-beregninger er der taget højde for de konkrete ventilationsforhold og data omkring ventilationsafkastene for de enkelte staldafsnit. OML-beregningen tager udgangspunkt i antal afsnit, afkashøjder over tagflade, afgangshastigheder og hyppigste vindretninger. Der er jf. ansøger særlige ventilationsforhold på anlægget i forhold til standard i it-ansøgningssystemet (6 m), da standene på Listrupskovgård er væsentlig højere (10-12 m). Lugten spredes/fortyndes bedre fra høje afkast end fra lavere, hvilket betyder at lugtpåvirkningen for de nærmest beliggende naboer reduceres i forhold til standardforhold. For yderligere omkring ventilationsanlægget, effekt, afkashøjde, afkashastighed samt lugt fra anlægget henvises til afsnit omkring lugt og OML-rapporten i bilag 3.

Alle ventilationsinstallationer kører hele året, med mindre der ikke er dyr i staldene, og der er på vedlagte anlægstegning i bilag med OML-beregning markering af placeringen af de forskellige afkast. Selve ventilationen styres af belægningen og temperaturen i staldafsnittene. Den maksimale ventilation fremgår af omtalte bilag 3.

Ventilationsanlægget er tilknyttet et alarmanlæg for alle staldafsnit som aktiveres, hvis der er strømsvigt eller for høje temperaturer i stalden. Der er på ejendommen tillige et nødstrømsanlæg, som kan tilsluttes med en traktor, hvis der viser sig behov herfor.

Ventilationsanlægget efterses og rengøres jævnligt, hvilket er med til at opretholde effektiv drift.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene samt ventilationsanlægget, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø. Samtidig vurderes det, at den anvendte praksis for overbrusning, vask og rengøring af stalde er medvirkende til at opretholde en god hygiejne i staldene.

2.3.5 Fodring

Korn til foder opbevares i 3 amerikanersiloer på i alt 3000 tons, hvoraf den sidste er etableret i foråret 2010, samt i indendørs siloer i foderlade.

Til foderfremstilling anvendes byg, hvede, sojaskrå, roepiller, foderfedt, mælkeprodukter samt mineral- og vitaminblandinger og gærfløde. Fremstillingen foregår ved, at der snegles korn og andre fodermidler ud fra lukkede siloer op i en skivemølle. Derefter transporteres det formalede foder med et lukket system over til en diagonalblander, som sammenblander de forskellige komponenter ved hjælp af en snegl. Der tilsættes fedt og olie til foderet for at minimere støv i staldene og i udsugningsluften. Det færdigblandede foder transporteres med en snegl til silo/blandekar, hvorfra det via foderanlæg trækkes ud til grisene.

Som opfølgning på oplysninger i ansøgningen er der sat vilkår om fasefodring og tilsætning af fytase til alle dyregrupper, da dette er at betragte som BAT. Dette gennemføres for at optimere optagelsen af fordøjelige næringsstoffer herunder fosfor fra foderet, og dermed reducere udskillelsen af næringsstoffer med gødningen. I normen i it-ansøgningssystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilsætning af fytase til foderet.

Smågrise

Der er ikke indtastet fodertilpasninger for smågrise, og beregningerne er således gennemført med udgangspunkt i normtal (2005/06). Normtallene er for råprotein til smågrisene er på 164,8 g. pr. FE (foderenheder), og et foderforbrug på 2,03 FE pr. kg.

Kommunen vurderer på baggrund heraf, at der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til overholdelse af korrektionsfaktorer for kvælstof og fosfor.

Slagtesvin

Det er valgt at slagtesvinene skal afvige fra de almindelige normvægtintervaller og ansøger har indtastet en reduceret mængde protein i foderet i forhold til norm. Der er indtastet et niveau på 150 g råprotein pr. FE til slagtesvinene, og dette tiltag medvirker til at reducere ammoniakfordampningen fra staldene. Normtallet (2005/06) for råprotein til slagtesvinene er på 157,6 g. pr. FE, og normtallet for foderforbrug er på 2,87 FE pr. kg.

Der er på baggrund heraf stillet vilkår om, at type 2 korrektionsfaktoren mht. ammoniak for slagtesvinene højst må være på **0,9009**. Korrektionsfaktoren er beregnet ud fra Miljøstyrelsens BAT- teknologiblade "Råprotein i slagtesvinefoder" revideret d. 01.11.2009 (se bilag 4) med udgangspunkt i følgende formel: $((\text{FEsv pr. prod gris} \times \text{g råprotein/FEsv}) / 6,25 \text{ g råprotein/g N}) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 28 \text{ g N pr. kg tilvækst}) / ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})))$

Vilkåret er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen eller svarer til normtal 2005/06. De forskellige værdier for enkeltfaktorerne er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer på en af de 3 faktorer, skal han sikre sig, at vilkårsregningen er overholdt.

Korrektionsfaktor: $((2,87 \text{ FEsv/kg tilvækst} \times 78 \text{ kg tilvækst} \times 150,0 \text{ g råprotein/FEsv}) / 6,25 \text{ g råprotein/g N}) - ((108 - 30 \text{ kg}) \times 28 \text{ g N/kg tilvækst}) / ((108 - 30) \times (20,95 + 0,177 \times (108 + 30))) = \mathbf{0,9009}$

Der er nedenfor indsat tabel der viser fodertilpasninger i forhold til kvælstof og normindhold

Dyregruppe	Normindhold i foder	Godkendt indhold i foder
Slagtesvin	157,6 g råprotein/FE	150,0 g råprotein/FE

Der er stillet vilkår om, at de beregnede type 2 korrektionsfaktorer skal dokumenteres ved brug af foderplaner eller lign., og at dokumentationen skal gælde for en sammenhængende periode på 12 måneder. Dette vilkår er stillet for at der kan gennemføres en effektiv kontrol i forbindelse med tilsyn eller anden efterspørgsel fra kommunen.

For at sikre, at forudsætningerne for beregningerne i ansøgningen holder, er der desuden sat vilkår om, at der i forbindelse med indberetning af gødningsregnskaberne for ejendommen beregnes korrektionsfaktorer.

Vilkår om, at der i logbog skal foreligge dokumentation for vægtintervaller, foderforbrug og indhold af råprotein pr. FE til smågrise og slagtesvin i de enkelte foderblandinger, skal bruges til dokumentation for overholdelse af korrektionsfaktorer.

Der skal for at få så præcis en opgørelse som muligt foreligge blandeforskrifter for foder for hver 3. måned og beregninger af det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE på årsbasis i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskaber. Alle oplysningerne skal opbevares i 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Sohold

Der er ikke gennemført fodertilpasninger ud over normværdier i ansøgningen, og det er på baggrund heraf vurderet, at der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til overholdelse af korrektionsfaktorer for kvælstof og fosfor.

Se i øvrigt afsnit omhandlende BAT for yderligere forhold omkring fodring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til opbevaring, håndtering og brug af foder, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Specifikt for smågrisene og slagtesvin vurderes det at vilkår om reduktion i indholdet af råprotein ved overholdelse af korrektionsfaktorer i forhold til norm er medvirkende til at reducere ammoniakfordampningen og indholdet af kvælstof i gødningen.

2.3.6 Ensilage

Der anvendes ikke ensilagefodermidler på ejendommen.

2.3.7 Energi- og vandforbrug

Energi

Nedenstående tabel viser det nuværende og estimerede forbrug ved den ansøgte produktion.

Art	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	225.000 KWh	305.000 KWh
Brændstof, diesel	45.000 Liter	45.000 Liter
Varmeforbrug	20.000 liter fyringsolie	28.000 liter fyringsolie

Elforbruget fordeler sig hovedsagligt på ventilationsanlæg, foderanlæg og belysning.

Dieselolie benyttes især i relation til markdriften, og varme går til stalde. Derudover anvendes der energi til korntørring i siloerne bag maskinhuset. Ifølge ansøger vil forbruget af dieselolie ikke ændre sig væsentligt, da det stort set udelukkende relaterer sig til markdriften, som ikke ændrer sig væsentligt i forbindelse med udvidelse af dyreholdet.

Det forøgede brug af fyringsolie skyldes hovedsagelig, at produktionen af smågrise øges, som kræver tilsætninger af varme.

Ved etablering af den nye smågrise- og slagtesvinestald vil der etableres gyllekøling, og dette vil kunne erstatte en del af energibehovet til opvarmning af stalde. For yderligere forhold omkring gyllekøling se afsnit herom.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres, og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår om, at der ved afvigelser i de årlige opgørelser skal tages tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug, og eventuelt gennemføre tiltag for at reducere forbruget. Ved betydelige afvigelser skal det anmeldes til kommunen, da det kan have betydning for forudsætningerne for miljøgodkendelsen.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at energiforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Ansøger har givet følgende oplysninger:

Der bruges i øjeblikket ca. 12.000 m³ vand i produktionen. Det anvendes næsten udelukkende til drikkevand til dyrene (11.250 m³), mens der kun anvendes ca. 350 m³ til vask af stalde og ca. 50 m³ til vask af maskiner. Ca. 250 m³ anvendes i stuehuset og ca. 100 m³ anvendes i mandskabsfaciliteterne.

Fremover forventes forbruget at stige noget i forbindelse med den stigende produktion. Totalt set vil det komme til at ligge på ca. 16.500 m³. Der er ikke "stordriftsfordele" idet næsten alt vandet fortsat anvendes til drikkevand til dyrene. Der vil ikke være behov for mere maskinvask end i dag, da arealerne er de samme, og forbruget i stuehus og mandskabsfaciliteter forventes også at være uændrede.

I forbindelse med udarbejdelse af denne ansøgning er ansøger blevet opmærksom på at det registrerede vandforbrug ligger en del over det man ellers kunne forvente ved anvendelse af standardtal for drikkevand i staldene. Der vil blive iværksat en undersøgelse af hvorfor forbruget er så højt, men lige nu kan det konstateres at det oplyste forbrug er det faktisk målte.

Med udgangspunkt i normtal fra Håndbog i Svinehold, med et forbrug på 5,03 m³/årssø, 0,131 m³/smågris og 0,48 m³/slagtesvin ville det forventede vandforbrug være på ca. 10.260 m³ alene til drikkevand og vask af stalde.

Ejendommen forsynes med vand fra Horreby Vandværk. Udvidelsen med ca. 4.500 m³/år vurderes ikke at bidrage til at ressourcen bliver overudnyttet, og kommunen er blevet gjort opmærksom på, at der skal købes mere vand fra Horreby Vandværk til den øgede svineproduktion. Der skal dog gøres opmærksom på, at tilladelserne til indvinding af vand kan ændre sig som følge af vandplanerne (se i øvrigt bilag 5 for udtalelse fra Grundvandsgruppen).

Det forventede forbrug af vand til husdyrproduktionen er angivet på baggrund af det forventede niveau, og der er stillet vilkår om, at hvis vandforbruget afviger væsentligt fra dette, skal det anmeldes til kommunen. Vilkåret er sat med baggrund i, at der kan være begrænsede mængder af vand til rådighed fra vandværket, og at vurderingen af miljøgodkendelsen er baseret på et forbrug der ligger omkring det angivne forventede forbrug. Der skal holdes øje med

vandforbruget via egenkontrol i form af journal, og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås.

Der er stillet vilkår om, at drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild, som kan have negativ indflydelse på opbevaringskapacitet i gødningsanlæg og større vandforbrug en forudsat i godkendelsen.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, og i relation til BAT henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendomme vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

2.3.8 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra ejendommen omfatter vand fra vask af stalden, maskiner og sanitært spildevand fra mandskabsfaciliteter og stuehus.

Jf. ansøger anvendes der til vask af stalde ca. 350 m³ årligt. Der vaskes 5 timer om ugen med 22 l i min. Derudover anvendes der skønsmæssigt 50 m³ til vask af maskiner. Der tilledes således vaskevand svarende til ca. 400 m³ til gyllebeholder årligt. Dette vand indgår i beregningen af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med de producerede mængder gylle, og der er stillet vilkår hertil for at sikre hensigtsmæssig opbevaring af spildevandet. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2.

Spildevand tilledt gyllebeholder udbringes sammen med gødningen på markerne.

Marksprøjten er forsynet med rentvandstank, så indvendig rengøring kan foretages i marken umiddelbart efter brug. Den derved fremkomne væske udsprøjtes på et større areal. Udvendig rensning foretages på fylde/vaskepladsen ved gyllebeholder.

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Der er etableret en vaske/fyldeplads, ved den ældste gyllebeholder, på ca. 85 m². Der er en rist midt på pladsen (mellem stald og maskinhus/lade). Det er denne plads der hentydes til, når uforurenet vand fra befæstede arealer ledes til brønd og videre til dræn. Der er ikke mulighed for, at der kan løbe gylle til dette system undertankning, idet der er betydeligt fald mod gyllebeholder, hvor der som nævnt er plads med afløb med fast monteret elpumpe. Dertil kommer at der aldrig tankes gylle uden opsyn, og der er ingen andre afløbsriste ved pladsen.

Sanitært spildevand fra stuehuset udgør ca. 250 m³, mens det fra mandskabsfaciliteterne udgør ca. 100 m³ årligt. I alt afledes der til septiktank, ca. 350 m³ årligt. Det sanitære spildevand ledes til septiktank, hvor der sker en mekanisk rensning, hvorefter det bortledes via ejendommens drænsystem mod vest. Septiktankene skal være tilmeldt tømningsordning.

Der er stillet vilkår om, at vask af maskiner, redskaber og dyretransporter skal foregå på støbt tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Overholdelse af dette vilkår skal være med til at sikre, at der ikke sker overfladeafstrømning af spildevand til kloak eller lignede, som kan forårsage forurening.

Der skal gøres opmærksom på, at der vil komme overdækning på den ene gyllebeholder, hvilket reducerer mængden af regnvand i beholderen. For den endelige kapacitetsberegning henvises der til afsnit omkring flydende husdyrgødning.

Der afledes ligeledes betydelige mængder uforurennet vand fra tagflader og befæstede arealer på ejendommen via samlebrønde til fælles brønd bag ved maskinhus. Denne brønd kan lukkes med et håndtag, således at alt afløb fra ejendommen kan lukkes af i forbindelse med uheld eller lignende. Vandet ledes derfra videre til dræn, med udløb i vandløb, Gavlhusløbet nord for ejendommen, som udmunder i Tåderup Å, der via Tingsted Å udmunder i Guldborgsund. Diverse afløbsforhold fremgår af bilag 11.

Med hensyn til håndtering af sprøjteudstyr (fyldning og vask) henvises der til afsnit om Råvarer og hjælpestoffer.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderne er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift, hvilket fremgår af afsnit om flydende husdyrgødning.

Det er vurderet, at spildevandsafledning til overfladevand (tagvand o.l.) kan ske i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, og spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

2.3.9 Affald (døde dyr, fast og olie/kemikalie)

Ansøger har fremsendt tabeloversigt over mængder, håndtering, opbevaring og afskaffelse af forskellige affaldstyper. Denne oversigt er vedlagt som bilag 13.

Olie- og kemikalieaffald

Kemikalierum findes særskilt og aflåst, og i værkstedet findes olie og spildolie på fast gulv uden afløb.

Brandbart affald, tømmes af REFA (forbrændingsanlæg), der er aftale med en vognmand, der kommer og tømmer den. Der kommer træ og noget papir i denne. Metal samles og afhentes af forhandler. Se bilag 11 for placering.

Det brandbare afhentes hver 2. uge af ca. 300 kg.

Ansøger har oplyst, at genanvendeligt affald som papir, pap og lignende bringes til genbrugsplads af ham selv.

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Døde dyr

Hovedparten af de større dyr (søer og slagtesvin) bliver liggende i staldene på gangene, indtil de flyttes til betonplads i forbindelse med gyllebeholder på ejendommen Skovlundevej 3, 4800 Nykøbing F. umiddelbart før afhentning. Denne ejendom ejes af samme ejer som Gavlhusvej 2, og der er et ældre staldanlæg på ejendommen. Kadaverne er afdækkede så de ikke er tilgængelige for eventuelle skadedyr, og de lægges ud kort før de bliver afhentet af DAKA. Placeringen fremgår af nedenstående kort.

Mindre dyr opbevares i kølecontainer ved den eksisterende løbeafdeling. Disse flyttes til afhentningsplads som de større dyr umiddelbart før afhentning. Der afhentes dyr godt og vel to gange om ugen. Der dør ca. 45 søer, 150 - 200 smågrise og ca. 150 slagtesvin om året.

Hovedparten af de døde dyr vil således opbevares på den angivne afhentningsplads, men der kan ved særlige tilfælde ske opbevaring af døde dyr på betonplads nord for indkørslen til ejendommen Gavlhusvej 2. Placering af de døde dyr ved særligt tilfælde fremgår af bilag 11.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer kommunen, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindeligt forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Den eneste affaldsfraktion, hvor kommunen har fundet det påkrævet at sætte vilkår til, er kasseret foder og oprensede foderrester. Årsagen til vilkåret om, at det skal opbevares på fast bund og under plast (eller i gyllebeholderen, hvor der er flydelag/overdækning) er, at der kan udvikles endog særdeles generende lugte fra foder under forrådnelse.

Endelig er der sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af bedriftens affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og / eller modtageanlæg.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra virksomheden. Alle kemikalier, olieprodukter, pesticider mv. opbevares forsvarligt på steder med fast bund uden afløb, og med mulighed for opsamling af spild. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

2.3.10 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Olie og dieselolie

Der er to dieselolietanke (6.000 og 2.500 l) på ejendommen, begge er placeret ved den østlige gavl af den kommende drægtighedsstald. Fyringsolietanken på 4.000 l står øst for løbeafdelingen. Andre olietyper er placeret i tromler på fast gulv uden afløb i værkstedet. Det drejer sig om 4 - 5 tromler årligt. Spildolie opbevares ligeledes i værkstedet. Se endvidere bilag 11 for placering af ovenstående og tidligere nævnt tabeloversigt for mængder, placering og bortskaffelse.

Grundet tankenes placering på bagsiden af ejendommen, som kun er tilgængelig via den ene indkørsel, der er til ejendommen, vurderes det ikke, at risikoen for tyveri er ret stor.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af diesel og fyringsolie, da dette er omfattet af Olietankbekendtgørelsen.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter og flydende handelsgødning skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der være etableret mulighed for opsamling af eventuelle spild.

Pesticider/sprøjtemidler

Der opbevares kemikalier og sprøjtemidler i et nyt aflåst rum med fast bund og uden afløb. Rummet er placeret i det gamle kornlager, hvor det er helt adskilt fra resten af lageret, med indgang direkte fra det fri. Gulvet, der består af spalteelementer, er hævet over det eksisterende betongulv, således at eventuelt spild relativt nemt kan samles op. Der anvendes, inkl. Roundup, ca. 800 l pr. år, til Gavlhusvej 2 og Sundbyvej 11, hvortil ansøger udlåner sin sprøjte.

Kemikalierne leveres 3 - 4 gange årligt, og det vurderes af ansøger, at der maksimalt opbevares 300 l midler i det aflåste rum.

Påfyldning af sprøjten sker dels i marken dels på plads med afløb ved gyllebeholderen. Under alle omstændigheder tankes der på denne plads. I den udstrækning, at rengøringen af sprøjten ikke foregår i marken, vil den ligeledes foregå på pladsen ved gyllebeholderen.

Placering af kemikalierum fremgår af bilag 11.

Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af sprøjte, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Ved skylning i marken skal der naturligvis rettes opmærksomhed på risiko for afløb til overfladevand, hvilket ikke må finde sted.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at forhold omkring olietanke og opbevaring af olieprodukter og pesticider følger generelle regler, og der ikke vil være væsentlig risiko for forurening i forbindelse med disse ved overholdelse af de stillede vilkår. Det vurderes, at de generelle regler for håndtering af sprøjteudstyr er overholdt ved, at der ikke sker påfyldning af sprøjte direkte fra boring, vandhane eller overfladevand. Samtidig er der ikke risiko for afløb til overfladevand ved rengøring af sprøjte på vaskeplads med afledning til gyllebeholder. Ved overholdelse af generelle krav og stillede vilkår vurderes der ikke at være væsentlig påvirkning på omgivelserne som følge af håndtering af sprøjteudstyr og kemikalier.

2.3.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempler på mulige driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

- Gyllevogn kan vælte, når gyllen skal læsses. I afløbet fra hele gården er der monteret stopventil, og når der læsses gylle, bliver der lukket for afløbet.
- Overlæsning af gyllevogn, løber ud på pladsen. Kan pumpes tilbage igen.
- Punktforurening med kemikalier og olie.

For at minimere risikoen for uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Pumpen til gyllebeholderen er traktortrukken, så den kan ikke bare sættes i gang og lave uheld.
- Kemikalier opbevares i aflåst rum uden afløb.
- Spildolie opbevares på fast bund uden afløb
- Der er udarbejdet beredskabsplan for ejendommen (se bilag 11).

For at minimere gener og forurening ved uheld gøres følgende jf. ansøger:

- Alt overfladevand samles via tagnedløb og riste på pladsen. Derfra ledes det til dræn via en brønd ved amerikanersiloerne mod øst. Denne brønd kan lukkes, hvilket normalt er tilfældet når der håndteres gylle. Det vil således være muligt af fange eventuelt spild og suge det op, før det løber videre gennem drænsystemet og ender i bækken/vandløbet.
- Spild af olie, gylle eller kemikalier opsamles hurtigst muligt.
- Beredskabsplan ligger tilgængelig og følges ved uheld.

Med hensyn til krav til beredskabsplan henvises der til senere afsnit herom.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld sammen med brug af beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

2.3.12 Biaktiviteter

Der er vindmølle på ejendommen, men denne har ingen umiddelbar indflydelse eller forbindelse med husdyrproduktionen. Den vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne, som skal inddrages i denne godkendelse.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

2.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget har en øget emission af ammoniak til omgivelserne i forbindelse med udvidelsen. Dette er beregnet som summen af emissionerne fra hhv. stalde og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen og opbevaring af husdyrgødningen.

Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Kilde til emission	Emission efter
Stalde	6.996,63 kg N/år
Opbevaringslagre	568,97 kg N/år
Samlet ammoniakemission	7.565,6 kg N/år
Meremission fra anlæg	868,23 kg N/år

Beregningerne der er foretaget i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget øges i forhold til den nuværende produktion som følge af udvidelse af husdyrproduktionen.

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Se i øvrigt forhold omkring natur og ammoniak i bilag 7.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 20 % gælder for stalde, hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem viser, at kravet ved den angivne drift overholdes.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved anvendelse af følgende tiltag:

- Foder med reduceret mængde råprotein slagtesvin (se afsnit 2.3.5)
- Gyllekøling i ny stald til smågrise og slagtesvin (se afsnit 2.5.5)
- Overdækning af ældste gyllebeholder (se afsnit 2.5.2)

Der skal henvises til de enkelte vilkår i relation til ovenstående, og vurderinger gennemført i bilag 7 til denne godkendelse "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen på Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F.". Yderligere forhold omkring Natura 2000-områder, § 7 lokaliteter, beskyttede naturområder efter naturbeskyttelseslovens § 3 og Habitatdirektivets Bilag IV arter fremgår af senere afsnit.

2.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen beregnes på forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stiplader), og ved hvilke vægtintervaller, der må være dyr i staldene samtidig, da det er en forudsætning for beregningerne og deraf følgende vurderinger. Det er meget væsentligt at være opmærksom på dette, da den nærmeste nabobeboelse ligger relativ tæt på staldanlægget.

Genekriterierne kan betragtes som et givet områdes tålegrænse, dvs. den maksimale miljømæssige acceptable belastning af et område.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper til staldene, er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

	Beregnet geneafstand Lovens minimums krav	Aktuel afstand Den vægtede gennemsnitsafstand
Byzone/sommerhusområde	919,19 m	2.818 m
Samlet bebyggelse	703,97 m	1.113 m
Enkelt bolig	346,88 m*	310,06 m*

- alle geneafstande er angivet ud fra den "Ny lugtvurderingsmodel" i ansøgningsystemet som først begrænsende model.
- Angivelse af den vægtede gennemsnitsafstand er angivet ud fra opgørelse i it-ansøgningens regneark.

Der gøres opmærksom på, at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Som der ses af tabellen (*) er den aktuelle vægtede gennemsnitsafstand mindre end den beregnede geneafstand. Dette betyder, at genekriteriet ikke er overholdt i forhold til nærmeste nabo.

Jf. vejledningen til husdyrgodkendelsesloven kan der ved udvidelser af husdyrbrug, der umiddelbart vil medføre en øget geneafstand og dermed et afslag begrundet deri, imødegås øgede lugtgener ved at anvende forskellige lugtreducerende foranstaltninger i tilstrækkelig grad.

Det er af ansøger valgt at gennemføre en konkret OML-beregning (se afsnit 2.3.4 omkring ventilation) for at vise, at de konkrete ventilationsforhold på ejendommen bevirker, at afstandskrav til nærmeste nabobeboelse kan overholdes. Ifølge ansøger er størstedelen af afkastene placeret i en højde af 10-13 meter i forhold til standardafkasthøjde på ca. 6 meter i modellen, som ligger til grund for beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk.

OML-lugtberegningen bygger på en anden lugtspredningsmodel, der beregner på flere parametre end de to øvrige lugtberegningsmodeller. De lugtenheder (OU), som anlægget afgiver, fordeles på de enkelte afkast, hvis højde, dimensionering og afkasthastighed er defineret i modellen.

Der er i beregningerne regnet med ventilationsbehov og lugtemissioner i sommerperioden, hvor lugtemissionen og ventilationsbehovet er størst. Beregningerne er vedlagt som bilag 3.

Ansøger har i vurderingen af beregningerne i OML-beregningen taget udgangspunkt i en konservativ tolkning. Dette betyder, at der tages udgangspunkt i worst-case situationen og aflæses lugtkoncentrationer i alle punkter 360 grader rundt i en afstand af 312 meter, og derefter tages den højeste værdi. Argumentationen for at anvende denne tolkning er, at ansøger vurderer, at asymmetrien i modelresultaterne skyldes meteorologi.

Guldborgsund Kommune vurderer, at denne tolkning er hensigtsmæssig og beskrevet korrekt i forhold til FAQ nr. 39 på Miljøstyrelsens hjemmeside over ofte stillede spørgsmål iht. Husdyrgodkendelsesloven.

Som det fremgår af bilag 3 viser OML-beregningerne, at lugtkoncentrationen vil være $12 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ ved nærmeste enkeltbolig (Gavlhusvej 9), hvilket er mindre end grænsen på $15 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, som er lovgivningens generelle krav. Beregningen er godt nok lavet for en afstand på 312 m og nabobeboelse ligger 310 m fra anlægget set som et samlet. Det er dog vurderet, at de 2 meter ikke vil bevirke at lugtpåvirkningen kommer over den tilladte grænse på 15 OU. I beregningen er der ikke taget højde for 30 stipladser til polte i sostalden, da de er kommet med på et senere tidspunkt i forhold til udarbejdelse af miljøgodkendelsen. Kommunen vurderer i den forbindelse, at der ikke vil være en væsentlig merpåvirkning af lugt i forhold til den konkrete lugtberegning. Konklusionen er således at genekriteriet ved nærmeste nabobeboelse overholdes for den ønskede produktion under de planlagte produktionsforhold.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis staldanlægget som miljøgodkendes ligger tættere end 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter fra en enkeltbolig. Staldanlægget på Gavlhusvej 2 ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegninger/ vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbrug er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved u hensigtsmæssig drift. Det drejer sig om vilkår, om at flydelag/teltoverdækningen på gyllebeholderen skal vedligeholdes, så den effektivt sikrer mod fordampning og mod opspædning med regnvand. Ligeledes er der sat vilkår om at teltoverdækningen skal lukkes/reetableres umiddelbart efter omrøring og udbringning af gylle. Der er yderligere sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres, og at flydelaget reetableres hurtigst muligt efter omrøring. Begrundelsen for dette vilkår er, at der hovedsageligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når der omrøres eller pumpes gylle derfor.

De stillede vilkår om god staldhygiejne og renholdelse af ejendommen er ligeledes væsentlig for begrænsning af lugten fra ejendommen.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelser af, hvordan disse kan begrænses. Dette vilkår er stillet for at kunne undersøge forholdene konkret på ejendommen, hvis det viser sig, at naboer og omkring boende føler sig væsentligt påvirket af lugtgener.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelse indenfor de tre typer er overholdt. For samlet bebyggelse og byzone sågar med stor margin. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Der er teltoverdækning på den ene af gyllebeholderne, hvilket betyder at der ikke vil være lugtafgivelse fra denne hen over året. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med overpumpning, omrøring og udbringning af gyllen. Det er kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderne ikke vil være til gene for naboerne.

Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger med hensynsfuld håndtering og varsling af tidspunkter for udbringning tager udbredt og tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af dette.

2.4.3 Fluer og skadedyr

Gener fra fluer og andre skadedyr håndteres hovedsageligt gennem forebyggelse. Ansøger har oplyst, at foder udelukkende opbevares indendørs i den nyere foderlade eller i siloer øst for foderladen. Omkring foder opbevaringerne er der forebyggende rottebekæmpelse. Døde dyr opbevares enten i kølecontainer (de små dyr) eller de opbevares i staldene indtil umiddelbart før afhentning til destruktion. Før afhentning flyttes de døde dyr til afhentningstedet, hvor de overdækkes således at skadedyr eller andre ikke kan komme til dem. Det er af ansøger vurderet, at de døde dyr ikke giver anledning til nogen form for tilhold af skadedyr.

Det fastsatte vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisyndspunkt er biologiske bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT, og der sættes derfor kravet til effekten, og lader det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden. I ansøgningen er det oplyst, at der foretages forebyggende fluebekæmpelse i staldene. Det betyder, at der er en fast aftale om levering af rovfluer til bekæmpelse af fluelarver. Erfaringsmæssigt er dette jf. ansøger tilstrækkeligt til at regulere antallet af fluer, så der ikke opstår gener i omgivelserne.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse for, at undgå opformering af rotter på ejendommen. Rottbekæmpelsen består som tidligere nævnt i, at der generelt opretholdes en god orden og hygiejne således, at rotternes levemuligheder reduceres.

Forebyggende rottebekæmpelse foretages jf. ansøger af det private firma Kiltin.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødekomme unødige gener. Generne i form af lugt og fluer vurderes at være tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår således, at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau. Ved vurderingen af dette er der taget højde for husdyrbrugets placering i forhold omkringboende.

2.4.4 Transport

Til- og frakørsel foregår via indkørslen til ejendommen. Levering af foder og hjælpestoffer, afhentning af slagtedy, affald, gylle m.m. foregår via pladsen mellem staldene, foderladen og gyllebeholderne. Transport foregår i praksis på

hverdage mellem 7 og 18, og da losning/læsning foregår "i centrum af anlægget" vurderes ingen at være generede af disse aktiviteter.

Afhentning af døde dyr på afhentningsplads ved staldanlægget på Skovlundegård 3, 4800 Nykøbing F. gennemføres via vejen Skovlundegård, som er en sidevej til Listrupvej.

Gylle til en del af de lokale arealer vil passere gennem landsbyen Tingsted. Det samme gælder leverancer af fodermidler og afhentning af slagtedyrl m.m. Disse transporter passerer endvidere i udkanten af Stubberup.

Fjerntransport af gylle til opbevaring på Sundvedgård, Sundbyvej 11 passerer udover Tingsted, også Ønslev, Lundby og Sundby. Størstedelen af disse transporter gennemføres i februar måned.

Langt hovedparten af transporterne foregår i lukkede last- og tankvogne, og der forventes af ansøger ikke at opstå nævneværdige gener i forbindelse med disse. For det forventede antal af transporter, se nedenstående tabel fremsendt af ansøger.

Transporttype	Last	Antal læs pr. år	
		Før	Efter
Lastbil			
	Mineraler	8	9
	Soya	12	14
	Døde dyr	130	130
	Fyringsolie, brændstof og handelsgødning	16	18
	Gylle til gylle-aftale i Sundby	60	130
	Slagtesvin	90	140
Traktor			
	Gylle	200	260
	Korn	180	220
Andet			
	Ansatte i produktionen	730	1095
I alt			
	pr. år	1426 (730)	2016 (1095)
	pr. uge	27 (14)	39 (21)
	pr. dag	4 (2)	5,5 (3)

Tallene i parentes er
Transporter med personbil

Ud over ovenstående transporter vil der være øvrige transporter i forbindelse med markdriften. Der er på bilag 8 vist et kort, som skitserer de typiske ruter, der vil være i forbindelse med transport af dyr, foder, gylle og lign.

Det må forventes at en øget transport i forbindelse med markdriften og udbringning af husdyrgødning. Dette vil hovedsageligt koncentrere sig omkring forårs, sommer og efterårsmånederne. Kørsel i forbindelse med høst og udbringning af gylle kan foregå det meste af døgnet for at udnytte vejr- og vindforhold mest optimalt og for, at udbringning af gødning overstås hurtigst muligt.

Transporter til og fra ejendommen kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med

transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem 7.00 og 18.00.

Ansøgningens forhold omkring transport har været i intern høring i kommunens vejafdeling. Det er vurderet, at der ikke skal søges yderligere tilladelser i relation til benyttelse af overkørsel, da udvidelse kun medfører ændringer i antallet af transportere og ikke overkørselsforhold. Det er vurderet, at den øgede mængde transportere ikke vil have væsentlig indflydelse på vejforholdene.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transportere ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. De angivne ruter for transport af gødning er efter kommunens vurdering hensigtsmæssige, og vil ikke medføre betydelige gener for omkringboende. Dette er også set ud fra, at de hovedsageligt vil foregå i dagtimerne og over en kortere periode på året. Støj og rystelser i forbindelse med transportere vil dog altid være afhængig af, i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

2.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støjende aktiviteter på ejendommen, udover transportstøj, foregår så vidt muligt indendørs i det omfang det overhovedet er muligt. De væsentlige stationære støjkloder på ejendommen omfatter ventilationsanlægget, foderanlæg, gyllepumpe og korntørring. Der vil yderligere være støj fra transport, som nævnt under punkt 2.4.4 samt lejlighedsvis brug af kompressor. Derudover kan der være støj fra dyrene, hvilket hovedsageligt kan forekomme, når de fodres eller flyttes mellem staldafsnit eller ved transport til eller fra ejendommen.

Beskrivelse af støjkloder

- Ventilationsanlægget vil være i konstant drift, når der er grise i staldene af hensyn til grisenes sundhed og velfærd.
- Foderfremstillingen giver anledning til betydelig støj, idet der anvendes betydelig maskinkraft til forarbejdningen.
- Gyllepumpen er traktortrukket, og der vil selvfølgelig være støj under udpumpning af gylle fra staldene.

Driftstidspunkter for støjkloder

- Transport foregår næsten udelukkende i dagtimerne indenfor normal arbejdstid. Mest transport er der i en periode om foråret, når der skal køres gylle og i høsten, når afgrøderne bjerges.
- Ventilationen i staldene kører altid, men mest intensivt på varme sommerdage. Fodermølle og andet i forbindelse med dette anlæg kører dagligt.

Tiltag mod støjkloder

- Det væsentligste tiltag mod transportstøj er at lade transporten foregå primært indenfor normal arbejdstid. På denne måde vurderes det, at omboende ikke vil være generede af transportstøj.
- Ventilationssystemet skal nødvendigvis køre altid, dog med varierende intensitet. Sliddele i ventilatorerne udskiftes efter behov, og i forbindelse med den almindelige rengøring i staldene, rengøres ventilatorerne ligeledes, således at de hele tiden fungerer optimalt. Dertil kommer at ventilatorer i dag er både mere effektive og støjsvage end for blot få år siden. De nærmeste nabobeboelser er placeret ca. 300 m fra anlægget, og

det vurderes af ansøger ikke, at nogen omboende er generede af ventilationsstøj.

- Den betydelige støj fra foderanlægget imødegås af, at det foregår i et separat rum i den aflukkede foderlade. Det vurderes ikke at nogen omboende kan høre dette anlæg.
- Det er ikke nemt at gøre noget ved støjen fra den traktortrukne gyllepumpe, men i stedet sørger man for at arbejdet udføres i dagtimer og på hverdage.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og / eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve anlægget. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af besætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal transport og udbringning af gylle tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Ligeledes er transport og udbringning af gylle med i de transporter, der skal planlægges til almindelig arbejdstid. Dette krav er dog ikke strengere end, at selve udbringningen af gylle naturligvis kan finde sted på andre tidspunkter, hvis vejrliget nødvendiggør det.

En væsentlig kilde til støj kan være transporter til og fra ejendommen. Udover vilkår om støjgrænser og evt. kontrol af disse, er der således indsat vilkår om, at transporter af dyr, gylle og foder, så vidt det er muligt, skal planlægges til dagtimerne i hverdage mellem 07.00 og 18.00. Dette er indsat for at mindske risikoen for støjgener for naboerne. Derudover kan der være afhentning af slagtesvin ca. 1 gang om ugen, og dette kan falde udenfor de almindelig intervaller for tidsrummet. Afhentningen foretages fra en bygning længst væk fra naboerne, og vurderes derfor ikke af væsentlig betydning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes, at der vil opstå væsentlige gener i relation til støj.

2.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Der er på ejendommen gjort en del tiltag for at afhjælpe eventuelle gener for omkringboende. Støvende aktiviteter som håndtering af korn i høstperioden til opbevaring i siloer og foderhåndtering foregår stort set indendørs i det omfang, det overhovedet er muligt.

Derudover kan håndtering af halm medføre betydelige mængder støv. Halm opbevares på anden ejet ejendom, Skovlundegård 3, 4800 Nykøbing F og i selve halmladen på Gavlhusvej 2. Der vil kun være minimale støvgener forbundet med, at halmen flyttes til staldene. Der forventes et forbrug på ca. 12 tons halm årligt til strøelse i staldene.

Al håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderlade i separat aflukket rum, og udfodringen foregår i lukkede systemer, hvilket bidrager

til reduktion af støvgener. I forbindelse med levering af tilskudsfoder og mineraler, kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. I mange tilfælde leveres midlerne i bigbags, hvilket betyder, at der ikke ligger løst foder, som kan forårsage støv. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen. Ved fornuftig håndtering af halm og foder udenfor staldene forventes der ikke at være væsentlige påvirkninger af støv udenfor ejendommen og dermed de omkringboende.

Placering af de forskellige kilder fremgår af bilag 11.

Derudover kan der komme støv i forbindelse med transport og markdrift.

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener.

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer.

Der er sat vilkår om, at driften i anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens skel, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til den relativt store afstand til omkringboende. Dog henvises der til god landmandspraksis således, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

2.4.7 Lys

Forhold omkring lys på ejendommen og eventuel fjernvirkning heraf er omtalt i afsnit 2.2.3.

Der er indsat vilkår om, at indretning og drift af husdyrbruget skal sikres således, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lign.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBTERING

2.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-03, revideret d. 27.08.2009, og består af svinegylle.

Mængden af det producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabel:

Tallene er beregnet af konsulenten, og der er gennemført korrektioner i forhold til de aktuelle vægtgrænser, og vægtgrænser for normalt.

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normalt (t/dyr)	Gylle
Søer	460	Gylle	4,64+1,68	2.907 m ³
Polte	200	Gylle	0,2769*	55 m ³
Smågrise	13.000	Gylle	0,124 **	1.610 m ³
Slagtesvin	9.000	Gylle (delvis)	0,49 ***	4.399 m ³
Slagtesvin	4.000	Gylle (fuldsp.)	0,53 ***	2.122 m ³
Samlet (gylle)				11.093 m³

*Normen for slagtesvin er ganget med en faktor 0,5892, da de er i vægtintervallet 70-107 kg.

**Normen for smågrise er ganget med faktor 0,86 da afgangsvægten er 30 kg men normen på 33 kg.

***Normen for slagtesvin er ganget med faktor 1,04 da afgangsvægten er 108 kg, normen på 107 kg.

Der er indgået aftale med Sundbyvej 11, 4862 Guldborg om afsætning af gylle til dem svarende til 189 DE.

Den årlige produktion, modtagelse og afsætning af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper på bedriften i den ansøgte drift fremgår af nedenstående tabel.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle	54.654,16 kg N	11.551,02 kg P	543,03 DE
Modtaget husdyrgødning (type)	-	-	-
Afsat husdyrgødning (gylle til Sundbyvej 11)	-19.022,22 kg N	-4.020,30 kg P	-189,0 DE
I alt til rådighed, gylle	35.631,94 kg N	7.530,72 kg P	354,03 DE

Bemærk at produktionen er beregnet efter normerne for 2005/06, og kan afvige i forhold til de aktuelle normer.

Beregningerne i ansøgningen er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak og næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt, inden ændringerne foretages.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen, holder. Det vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

2.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og generelt ledes alt gylle til forbeholder, hvorfra det pumpes til den ene gyllebeholder (ældste). Den anden gyllebeholder fyldes fra den første beholder med en flytbar pumpe.

Ifølge den med ansøgningen fremsendte beregning af lagerkapacitet er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 11.093 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Dertil skal der lægges 50 m³ vand fra vask af maskiner på læsse/vaskeplads og 59,5 m³ overfladevand fra vaskeplads på ca. 85 m² i form af direkte nedbør på vaskeplads. Der er i kapacitetsopgørelsen fratrukket 400 m³ sparet regnvand i gyllebeholdere grundet etablering af overdækning i form af telt. Med et samlet overfladeareal på ca. 570 m², vil der teoretisk kunne trækkes ca. 400 m³ vand fra i form af nedbør, ved 0,7 m³ regnvand pr. m².

Det samlede årlige behov for opbevaring er således på 10.803 m³.

Med den ansøgte ændring i dyreholdet sker der en væsentlig forøgelse af gylleproduktionen. For at opfylde krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er der derfor lavet aftale om opbevaring af gylle på ejendommen Sundbyvej 11, 4862 Guldborg på 2050 m³. Der er fremsendt en skriftlig 5-årig rullende aftale om opbevaring i beholderen, der er fra 1994, og som sidst er kontrolleret i 2004. Den har naturligt flydelag som overdækning.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende gødning på ejendommen:

Opbevarings-anlæg	Beholder dimension	Byggeår/kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder, (nuværende)	Diameter 27,7 m, højde 4 m	1986/2009	Flydelag	2.400 m ³	35 %	Traktorpumpe
Gyllebeholder, (nuværende)	Diameter 27 m og højde 4 m	1995/2004	Ja, telt	2.280 m ³	36 %	Traktorpumpe
Gyllekanaler				1.454 m ³		
Samlet				6.134 m ³	71 %	
Lejet beholder Sundbyvej 11			Flydelag	2.050 m ³	29 %	
I alt				8.184 m³	100 %	

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 6.134 m³, fordelt på to gyllebeholdere og gyllekanaler. Dette svarer til 6,9 måneders opbevaring. Dertil kommer kapacitet i den lejede beholder på Sundbyvej 11 med 2050 m³, hvilket samlet giver en opbevaringskapacitet på 9,1 måned. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion, er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Denne kapacitet er vurderet tilstrækkelig til det ansøgte dyrehold, og ikke kan ændres uden ansøgning. Der er fastsat et vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørelsen for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødningen og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er der fastholdt i vilkår.

Gyllebeholderne skal til enhver tid indrettes, drives og vedligeholdes i henhold til kravene i bekendtgørelsen om erhvervsmæssigt dyrehold.

Vilkårene til gyllebeholderne er udformet således, at hvis de nuværende krav til indretning, drift og vedligehold af gyllebeholdere skærpes, skal de nye regler følges. Dette er en skærpelse i forhold til ikke miljøgodkendte anlæg, idet nye lovkrav som hovedregel kun gælder for nyetableringer eller ved ansøgning om ændring af eksisterende anlæg.

Ved håndhævelse af disse vilkår, skal der dog tages hensyn til proportionalitetsprincippet. Dvs. inden der kræves væsentlige ændringer i de eksisterende anlæg pga. nye lovkrav, skal det vurderes om omkostningerne ved ændringerne står mål med de miljømæssige gevinster. Ved omkostningstunge ændringer vil der således blive tale om en forhandling, hvor der kan blive tale om f.eks. en tidsplan for gennemførelse af ændringerne.

For at sikre at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogne, er der sat vilkår om, at der enten skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb eller, der skal være læsseplads ved gyllebeholderne.

Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingspladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingspladser, nr. 103.06-06. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således at også et større spild kan opsamles.

Det er beskrevet i ansøgningen, at der er en læsse/vaskeplads ved den ene gyllebeholder. Denne er indrettet således, at eventuelt spild bliver opsamlet og kan pumpes tilbage i gyllebeholderne. For at sikre, at læssepladsernes opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at læssepladserne skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, der læsses gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladserne ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten af pladserne og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der skal benyttes en gyllevogn med automatisk pumpestop, når vognen er fuld eller med anden tilsvarende sikring mod overfyldning af vognen, samt at der skal være overvågning ved overpumpning mellem gyllebeholdere og mellem gyllebeholder og -vogn, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Yderligere er der stillet vilkår om, at gødningsbeholdere der tages ud af drift tømmes og rengøres og gøres uanvendelig, hvis de afmeldes beholderkontrol. Dette er begrundet i, at der ellers vil være risiko for, at der ved stadig til ledning af regnvand kan ske overløb, og for at sikre, at der ikke står beholdere, som der ikke føres kontrol på, og derved kan udgøre potentielle miljørisikoer.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, biologisk behandling, forsuring eller lignende på ejendommen (se nærmere i afsnit omkring BAT).

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til flydende husdyrgødning.

2.5.3 Gylleforsuring

Ikke valgt for denne ejendom, og dermed ikke relevant under dette afsnit (se afsnit omkring BAT).

2.5.4 Gylleseparering

Ikke valgt for denne ejendom, og dermed ikke relevant under dette afsnit (se afsnit omkring BAT).

2.5.5 Gyllekøling

Ansøger har valgt at indføre gyllekøling i den nye stald til smågrise og slagtesvin (1.1.5) i forbindelse med krav om overholdelse af angivet maksimalt niveau for ammoniakfordampning fra anlægget som helhed.

Der er i bilag 9 vedlagt en beskrivelse og beregning for gyllekølingsanlægget samt tekniske data.

Gyllekølingsanlægget skal reducere ammoniakemissionen fra den pågældende stald med 30 %. Gyllekummernes areal er oplyst til at være på ca. 575 m².

For at fastholde den i bilaget beregnede ammoniakeffekt, som er en forudsætning for overholdelse af kravet til den samlede ammoniakemission fra anlægget, er der stillet vilkår i relation til indretning, drift og egenkontrol af gyllekølingsanlægget.

Der er stillet vilkår om, at staldanlæggets gyllekanaler i afsnit: 1.1.5 (ny smågrise og slagtesvinestald 2010) forsynes med gyllekølingsanlæg, der i gennemsnit over året, skal opnå en reduktion i ammoniakfordampningen på min. 30 % ved en gennemsnitlig køling på 35 watt/m² svarende til 20.125 W (20,125 kW). Yderligere er det fastlagt, at varmepumpen som minimum skal levere en køleeffekt på minimum 30 kW.

En varmepumpe køler normalt efter behov. Dvs. når der efterspørges varme fra resten af anlægget. Varmepumpen er overdimensioneret, hvilket betyder at anlæggets faktiske driftstid er mindre end 8.760 timer årligt. Anlægget kører således ikke konstant.

Der er stillet vilkår om, at anlægget skal være i drift 8.760 timer pr. år, men at varmepumpens faktiske driftstid skal være på minimum 5.877 timer pr. år. Den faktiske driftstid kan aflæses på pumpens timetæller, og der er stillet vilkår om, at denne driftstid skal aflæses hver måned og noteres i logbog/journal.

Vilkåret er stillet for at sikre at den beskrevne miljøeffekt af gyllekølingssystemet kan opnås i praksis, hvilket er en forudsætning for overholdelse af de specifikke fra til maksimal ammoniakemission fra det samlede anlæg.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at overholdelse af de stillede vilkår til gyllekøling i den nye stald til smågrise og slagtesvin, i sammenhæng med andre tiltag for reduktion af ammoniakfordampning fra anlægget, vil kunne overholde den angivne maksimale ammoniakfordampning fra anlægget, som er vurderet nødvendig for overholdelse af ammoniakkrav og anvendelse af BAT i forbindelse af ammoniakfordampning fra det samlede anlæg.

Med udgangspunkt i disse beregninger vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne med ammoniak (se i øvrigt afsnit om natur).

2.5.6 Fast gødning incl. dybstrøelse, opbevaring

Der forekommer ikke fast gødning i forbindelse med svineproduktionen på ejendommen, hvorfor dette afsnit ikke er nærmere beskrevet.

2.5.7 Anden organisk gødning

Der modtages ifølge ejer ikke anden organisk gødning på ejendommen. Hvis det skal modtages senere, vil der blive lavet en aftale om overførsel af denne gødning til anden bedrift.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning på ejendommen til udbringning på arealerne, da dette vil medføre øget tilførsel af næringsstoffer til arealerne. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for udvaskningsberegningerne overholdes i denne miljøgodkendelse.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

2.6.1 Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

Harmonikrav

Til besætningen på 543,03 DE er harmonikravet på:
 $543,03 \text{ DE} / 1,4 \text{ DE/ha} = 387,9 \text{ ha}$

Til opfyldelse af harmonikravet indgår der 262,6 ha (367,6 DE ved 1,4 DE/ha) ejet samt 142,8 ha (199,9 DE ved 1,4 DE/ha) gylleaftaler. Samlet er der således arealer til udbringning af husdyrgødning på 405,4 ha.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer således, at harmonikravet til bedriften er overholdt.

2.6.2 Lokalisering og data for udbringningsarealer

Nedenstående tabel viser en oversigt over de ejede arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af bilag 6A og 6B, hvor røde markeringer angiver arealer drevet under bedriften Gavlhusvej 2, og blå arealer er aftalearealer med Sundbyvej 11.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at eventuelle ønsker om udskiftning eller supplerings med nye arealer er underlagt anmeldepligt, og at kommunen skal tage stilling til en senere anmeldelse inden arealerne må anvendes til husdyrgødning. Nedenstående oversigt viser arealoversigt taget fra ansøgningskemaet over ejede arealer. For kort over arealer henvises til bilag 6A og 6B.

Mark	Are	Drøm	JP	Vare	Sandsk	Ref	N-10-2	N-10-3	N-10-4	G	P-10-1	P-10-2	P-10-3	P-10-4
	Ha	st	type	st	st	nr	Ha	Ha	Ha	areal	Ha	Ha	Ha	Ha
20-0	20,23	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	20,23	0,00	20,23	0,00
7-0	3,49	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	3,49	0,00	3,49	0,00
15-0	4,47	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	4,47	0,00	4,47	0,00
15-1	0,33	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,33	0,00
11-1	0,88	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88	0,00	0,88	0,00
12-0	6,86	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	6,86	0,00	6,42	0,00
23-0	9,92	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	9,92	0,00	9,92	0,00
24-0	2,20	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	2,20	0,00	2,20	0,00
13-0	16,13	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	16,13	0,00	16,13	0,00
10-2	0,30	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,30	0,00
21-0	4,09	Ja	JB7	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	4,09	0,00	4,09	0,00
21-1	0,29	Ja	JB7	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,29	0,00
6-0	14,16	Ja	JB8	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	14,16	0,00	14,16	0,00
11-0	26,25	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	26,25	0,00	26,25	0,00
1-0	18,80	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	18,80	0,00	18,80	0,00
10-3	10,99	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	10,99	0,00	10,99	0,00
10-4	10,33	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	10,33	0,00	10,33	0,00
10-5	1,30	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	1,30	0,00	1,30	0,00
10-1	1,66	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	1,66	0,00	1,66	0,00
1-1	14,97	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	14,97	0,00	14,97	0,00
4-0	20,55	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	20,55	0,00	20,55	0,00
17-0	19,09	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	19,09	0,00	0,00	19,09
18-0	6,92	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	6,92	0,00	0,00	6,92
18-1	5,52	Ja	JB6	Nej	S10	S2	0,00	0,00	0,00	0,00	5,52	0,00	0,00	5,52
8-0	18,86	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	18,86	0,00	18,86	0,00
10-0	24,00	Ja	JB4	Nej	S10	S4	0,00	0,00	0,00	0,00	24,00	0,00	24,00	0,00
Total:	262,60						0,00	0,00	0,00	0,00	262,60	0,00	151,46	79,14
	Ha						Ha	Ha	Ha	Ha	Ha	Ha	Ha	Ha

De stjerner (*) markerede arealer er normalt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværet til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealene som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealbelægn.

Det ejede udbringningsarealer hører til forskellige ejendomme, som er listet nedenfor:

Stationsvej 47: mark 11-0, 11-1, 12-0 og 13-0

Listrupvej 15: mark 20-0, 21-0, 23-0 og 24-0

Hannenovvej 2: mark 15-0 og 15-1

Hannenovvej 3: mark 8-0, 10-0, 10-1, 10-2, 10-3, 10-4 og 10-5

På de ejede og forpagtede arealer udbringes husdyrgødning svarende til 1,35 DE/ha, og til aftalearealerne afsættes husdyrgødning svarende til 189 DE.

Aftalearealer

Der er indgået aftale om afsætning af svinegylle til Sundbyvej 11, 4862 Guldborg (189 DE). Da en del af bedriftens arealer ligger indenfor områder omfattet af

restriktioner jf. Husdyrlovens beskyttelsesregler, skal der meddeles særskilt godkendelse efter denne lovs § 16 til denne bedrift.

Der er i denne miljøgodkendelse indsat vilkår om, at der må ske afsætning af husdyrgødning til Sundbyvej 11 med følgende mængder: ca. 19.020 kg N, ca. 4.020 kg P og 189 DE.

Arealerne tilhørende Sundbyvej 11 fremgår af bilag 6B.

Der er sat vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvises gyldig kontrakt med kortbilag over de aftalearealer, der modtager husdyrgødning fra bedriften, samt dokumentation i form af gødningsregnskaber.

Endelig er der sat vilkår om, at ændringer i udbringningsarealerne skal anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og dermed vurdering og tildeling af miljøgodkendelse er overholdt og kan kontrolleres.

Derudover ejes et par små arealer, som slet ikke er medtaget i ansøgningen, idet de ikke må modtage husdyrgødning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår og dermed forudsætninger for næringsstofftilførsel på de givne arealer, vil medføre, at der jf. de gennemførte beregninger og vurderinger ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

2.6.3 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i. For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil være lavere end den maksimalt må være ifølge beregninger i den digitale ansøgning.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyrtryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning.

	Ha	Tilladt dyrtryk	Tilladt DE	Maksimal udvaskning	Aktuel udvaskning
Nitratklasse 0	0,0 ha	1,40 DE/ha	0,00 DE	40,60 kg N/ha	40,20 kg N/ha
Nitratklasse 1	0,0 ha	1,19 DE/ha	0,00 DE		
Nitratklasse 2	0,0 ha	0,91 DE/ha	0,00 DE		
Nitratklasse 3	262,60 ha	0,70 DE/ha	183,82 DE		
Samlet	262,60 ha	0,70 DE/ha	183,82 DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 183,82 DE svarende til 0,70 DE/ha. Ansøger ønsker at udbringe 1,35 DE/ha svarende til 354,03 DE. Med de gennemførte beregninger i ansøgningssystemets Farm-N model ses det, at den aktuelle udvaskning med anvendelse af sædskifte på S10 ligger under niveauet som grænsen for den maksimale udvaskning, hvorved reglerne for Husdyrgodkendelsesloven overholdes.

På bedriftens arealer er der stillet vilkår om, at der maksimalt må udbringes 354,03 DE pr. planår, således at der ikke udbringes mere end 1,35 DE/ha, med

tildeling af ca. 35.630 kg N og ca. 7.530 kg P. Desuden er der sat vilkår om, hvilke arealer der må udbringes husdyrgødning på, disse arealer er angivet i bilag 6A.

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 7: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i notatet er som følger:

Påvirkninger af hav - nitrat

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i to deloplande: Tingsted Å og Tåderup Å – og afvander via disse til Guldborgsund.

Guldborgsund er en del af Habitatområde nr. 173 (Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand), nærmere bestemt vandområdet Smålandsfarvandet nord for Lolland, hovedopland II, 5 (vanddistrikt 35).

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Guldborgsund falder ved det ansøgte projekt. Både før og efter udvidelsen af husdyrbruget udgør bidraget af kvælstof en mindre del af den samlede tilførsel af kvælstof til de marine områder

Derudover vil N-udvaskningen falde i forhold til det nuværende niveau ved gennemførsel af det ansøgte projekt. På baggrund heraf vurderer kommunen, at der marine område ikke påvirkes væsentligt i forhold til den samlede belastning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af arealernes placering i nitratklasser og driften af arealerne, at der ved overholdelse af de stillede vilkår og drift af arealerne som angivet i forudsætningerne for beregningerne, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne og recipienter med kvælstof.

2.6.4 Nitrat til grundvand

Placering af nitratfølsomme indvindingsområder og lokale indsatsplaner danner baggrund for fastsættelse af beskyttelsesniveauet for grundvand.

Når dele af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i ansøgningsystemets Farm-N model. Denne viser nitratkoncentrationen i det infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO₃⁻/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for grundvand for Gavlhusvej 2.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke sker væsentlig påvirkning af nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder, da der ikke ligger nogle af disse indenfor udbringningsarealet til ejendommen.

2.6.5 Fosfor

Da arealerne ligger indenfor oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor fosfor, skal det maksimale accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, mængden tilført til arealerne, og den

mængde, der fraføres med afgrøderne. I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordens fosfortal.

Der er indsendt dokumentation for fosfortal på arealerne. Det er på baggrund af disse oplysninger, at arealerne er kategoriseret i de forskellige fosforklasser, som det fremgår af nedenstående tabel.

For arealerne 17-0, 18-0 og 18-1 er der ikke indsendt fosfortal, og på baggrund heraf er disse arealer registreret som værende i fosforklasse 3, da der således er foretaget en worst case vurdering. Lovgivningens krav til fosforoverskud på udbringningsarealerne er overholdt.

Til vurdering af det maksimale tilladte fosforoverskud er der nedenfor vist hvilken placering i fosforklasser, der er for de enkelte arealer.

	Ha	Tilladt fosforoverskud	Max. kg fosfor i overskud tilladt
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	151,46 ha	5,38 Kg P/ha/år	814,9 kg
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	79,14 ha	4,0 kg P/ha/år	316,6 kg
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0,45 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	31,55 ha	0 kg P/ha/år	0,0 kg
Maksimalt tilladt fosforoverskud			1.131 kg P

Der må ifølge lovgivningens krav og dermed beregningerne i regnearket maksimalt være et fosforoverskud på arealerne på 1.131 kg P, og reelt vil der være et overskud på 1.129,2 kg P. Dette betyder, at kravet til overholdelse af fosforoverskuddet på arealerne er overholdt med 8,0 kg P.

Fosforoverskuddet fremgår af nedenstående tabel:

	Før-situation	Efter-situation
Tilført - med gødning	5.618,13 kg P, 21,4 kg P/ha	7.530,72 kg P, 28,7 kg P/ha
Fraført - afgrøder (S2 sædskifte)	26,9 kg P/ha	24,4 kg P/ha
Fosforoverskud	-5,5 kg P/ha	4,3 kg P/ha

Beregningerne er baseret på 262,6 ha med standardsædskifte S10, hvor der er fraførsel af fosfor med afgrøderne svarende til et arealvægtet gennemsnit på 24,4 kg P/ha.

Samlet set er der fosforoverskud på arealerne ved de anvendte gødningsmængder og referencesædskifte for den ansøgte produktion.

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 7, "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i vurderingen er som følger:

De ferske recipienter (vandløb) i forbindelse med udbringningsarealerne vurderes at være tilstrækkelig beskyttet ved overholdelse af krav fastlagt i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug". Dog skal ansøger ved udbringning være opmærksom på, at der ikke sker direkte eller indirekte afstrømning til vandløb.

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved den ansøgte udbringning af husdyrgødning. Da terrænet ikke er skrånende mod tilløbene, og der til enhver tid skal være 2 meter dyrkningsfrie bræmmer. På nuværende tidspunkt er en del af vandløbene adskilt fra markerne med brede

græsdækkede bræmmer, og det er vurderet, at der ikke er risiko for direkte afstrømning fra udbringningsarealerne til vandløbene.

Udbringning af husdyrgødning vurderes samlet set ikke at have væsentlig påvirkning på overfladevandet.

Kommunens vurdering

Det elektroniske ansøgningssystemets beregninger suppleret med yderligere beregninger viser, at kravet til fosforoverskud er overholdt, selv om en del af de ejede arealer ligger i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.

Det er vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte produktion, uden at det vil give anledning til væsentlige påvirkninger af recipienter eller natur med fosfor som følge af produktionen.

2.6.6 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 7: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven".

Konklusionerne i notatet er som følger:

Inden for 300 m afstand fra stald og opbevaringslagre på Gavlhusvej 2 ligger Hannenov Skoven. Skoven består i denne del primært som højstammet bøgeskov iblandet partier af rødgran (kort 6, tabel 4).

Indenfor 1000m er der to vandhuller. De fremstår hhv. som en næringsrig sø og en kransnålealge sø. Begge søer er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunens vurdering

På baggrund af, at den beregnede merbelastning for alle tre naturområder er mindre end 1 kg N/ha/år, vurderes det, at udvidelsen ikke vil påvirke områderne væsentligt.

2.6.7 Påvirkning af Natura 2000-områder

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 7: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven".

Konklusionerne i notatet er som følger:

Nærmeste Natura-2000 områder er nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng, som ligger hhv. ca. 2 og ca. 3 km fra anlægget. Disse er ligeledes udpeget som særlige naturområder jf. § 7 i husdyrgodkendelsesloven.

Da merbelastningen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år for begge områder, vurderes det derfor, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for de nærmeste terrestriske habitatnaturtyper, og at der dermed ikke vil blive negativt påvirket.

Samlet vurderes det, at udvidelsen af dyreholdet på Gavlhusvej 2, som er beliggende udenfor Natura-2000 området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

2.6.8 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 7: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Gavlhusvej 2, 4800 Nykøbing F., jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i notatet er som følger:

Kommunens vurdering

Det er vurderet at udbringning af husdyrgødning indenfor en afstand af 30 meter fra et naturområde, som fungerer som yngle- og rasteområder for paddearter omfattet af bilag IV, kan ødelægge eller beskadige yngle- og rasteområder over en årrække.

På baggrund heraf er der gennemført tilpasninger af ansøgningsmaterialet, således at ansøger har udtaget 30 meter bræmmer omkring vandhullerne med lokalitetsnumrene 2 og 3 på mark nr. 8-0 og 10-0, som er blevet udpeget af kommunen. I disse zoner må der ikke udbringes husdyrgødning. Det indgår således som en forudsætning for godkendelsen, at der ikke må udbringes husdyrgødning i disse zoner. På den baggrund er det vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for paddearter omfattet af Bilag IV.

2.6.9 Sædskifte, efterafgrøder og projektilpasninger

Som forudsætning for beregningerne er der angivet 262,6 ha med standardsædskifte S10 jf. Notat: Standardsædskifter og referencesædskifter, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet, dateret 27.06.07".

For at kompensere for næsten fuldt harmonitryk har ansøger valgt et andet sædskifte til brug ved beregningerne, end det som det digitale ansøgningssystem har angivet som referencesædskifte. Med det valgte sædskifte er udvaskningen fra bedriftens arealer mindre end det tilladte. Derved sikres beskyttelse af de sårbare vandområder, som en del af udbringningsarealerne afvander til. På baggrund heraf er der fundet behov for at stille vilkår til det sædskifte, som skal anvendes på arealerne. Det er således angivet, at der ikke må anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 88 %. Argumentationen for dette vilkår er, at det af ansøger valgte sædskifte er angivet som tiltag for at leve op til lovgivningens krav om udvaskning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Det angivne sædskifte med fastlagt udvaskningsindeks er således en grundlæggende forudsætning for beregningerne, som skal fastholdes for, at vurderingerne i godkendelsen er aktuelle. S10 sædskifte er et sædskifte med frøavl og roer.

En stor del af de ejede arealer, er beliggende i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med kvælstof, og disse arealer ligger derfor i nitratklasse 3. Ansøgningssystemet har således beregnet, at belastningen med husdyrgødning på egne arealer højst må være på 0,7 DE/ha.

I ansøgningen er der dog søgt om at udbringe 1,35 DE/ha, svarende til næsten fuldt harmonitryk.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvaskning af næringsstoffer fra arealerne, gennem overholdelse af de fastsatte vilkår omkring sædskifte, ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og recipienter.

2.6.10 Udskiftning af udbringningsarealer

Der er i vilkår præciseret, at der er anmeldeligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette er væsentligt i relation til udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder.

2.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT- bedst tilgængelig teknologi. EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensive svine og fjerkræ 2003 (benævnt "BREF") suppleret med de danske BAT-blade og eventuelt med historiske BAT-byggeblade er benyttet som værktøj til vurdering i forhold til redegørelse for inddragelse af BAT. Idet der er tale om en ansøgning over IPPC-grænsen (en § 12-godkendelse) skal der redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt management.

Såfremt der i eksisterende staldanlæg anvendes staldteknologier, der ikke kan betegnes som BAT, skal der redegøres for, hvornår disse staldanlæg renoveres, således at der leves op til BAT. Der skal endvidere redegøres for fravalg af oplagte teknologier.

Niveauet af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau, og opfyldelse af BAT-krav kan således indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau. Belliggenhed i et særlig følsomt område skærper ikke kravet om BAT.

Ansøger har udarbejdet en BAT-redegørelse, der omfatter en gennemgang af de enkelte teknologier, jf. BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker), som er valgt for management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, gødningsopbevarings-anlæg og udbringning af husdyrgødning. I ansøgningsmaterialet er opremset en række tiltag indenfor renere teknologi og BAT, som ansøger oplyser, at der vil foretages. I og med der er sat vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, er de oplyste tiltag fremover bindende for ansøger.

BAT-vurderingen tager udgangspunkt i en proportionalitetsvurdering, som først og fremmest skal være en vurdering af reduktionsomkostningerne og derefter en vurdering af belastningen af landmanden. For at vurdere proportionaliteten i forhold til den samlede produktionsomkostninger benyttes der standardtal pr. dyr (jf. kilde: Økonomien i landbrugets driftsgrene 2005, Fødevarøkonomisk Institut).

Betragtninger omkring proportionalitetsvurderinger med udgangspunkt i niveau for pris pr. kg N reduceret sammenholdt med de samlede produktionsomkostninger har været fremlagt det politiske udvalg, som har truffet en politisk beslutning for håndtering i Guldborgsund Kommune. Ud fra en politisk beslutning er proportionalitetsvurderingerne således lavet med udgangspunkt i et fastlagt niveau på maksimalt 50 kr. pr. kg N reduceret, og krav om anvendelse af teknologier svarende til op til 1 % af de samlede produktionsomkostninger.

2.7.1 Staldindretning

Det gælder for flere af staldtyperne nedenfor, at der på godkendelsestidspunktet mangler gældende BAT-blade og BAT-byggeblade. Der henvises dog i flere tilfælde

til de historiske BAT-byggeblade, som indtil de nye foreligger, udgør bedste vurderingsværktøj sammen med BREF-notatet, udkast til BAT-blade og standardvilkår.

Ansøger har anført følgende i relation til BAT og stalde:

Slagtesvinestaldene er opført på forskellige tidspunkter, hvilket afspejler staldenes indretning. Der er således staldafsnit med fuldspalter og afsnit med delvist spaltegulv.

For at opfylde det generelle krav om 20 % reduktion af ammoniakudledningen for udvidelsen, indrettes den nye stald til smågrise og slagtesvin med gyllekøling. Denne teknologi har ansøger angivet til at have en reduktion på 30 % pr. år i forhold til ammoniakfordampningen, og den forventes at skulle køre ca. 8 måneder årligt. Energien, der bruges til at køle gyllen med forventes at blive sparet på varmeregningen, samt til tørring af staldsektionerne efter vask. Der henvises til tidligere afsnit for yderligere omkring gyllekølingsanlægget.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere og holde i drift, at det af ansøger vurderes at være uproportionalt i forhold til den relativt beskedne udvidelse. Denne vurdering af ligeledes lavet af kommunen på baggrund af konkrete beregninger (se bilag 10).

Samlet set er der af kommunen gennemført beregninger for anvendelse af forskellige teknologier og tiltag til opfyldelse af kravet om anvendelse af BAT i forhold til ammoniak. BAT-beregninger og vurderinger fremgår af bilag 10.

Stald 1.1.1+1.1.7 sostald

Løbe- og drægtighedsstald

Der skal gennemføres ændringer i dette staldafsnit i forbindelse med udvidelsen. Ændringen omfatter, at den nuværende løbe/drægtighedsstald med individuelt opstaldende søer på delvist spaltegulv, og den nuværende smågrise- og ungsvinestald på fuldspalter, laves om til løsdriftsstald på delvist spaltegulv.

Oplyst af ansøger:

I sostaldene vil der, efter udvidelsen og tilpasningen til 2012 lovgivningen der siger, at drægtige søer ikke længere må være boksede, udelukkende være tale om søer på delvis spaltegulv.

Jf. summary af BREF-notatet er sostalde med delvis spaltegulve BAT.

Dertil kommer, at der er et BAT-byggeblad der beskriver delvis spaltegulv i farestalde som BAT.

I drægtighedsstalder er delvis spaltegulve ligeledes BAT, hvis der samtidig er køling af kanalbunden. I den aktuelle situation, hvor der sker en ombygning af eksisterende stald til delvis spaltegulv, etableres der ikke gyllekøling. Det skyldes primært at kanalbunden allerede er etableret, at det er upraktisk at lægge kølerørene ovenpå kanalbunden, og at det kølede areal er relativt beskedent.

BAT for løbe/drægtighedsstalder er ifølge BREF: fuld- eller delvist spaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller delspaltegulv med reduceret gødningskanal.

Referencesystemet er jf. godkendelsesbekendtgørelsen "løsgående, delvist spaltegulv".

Der er jf. bilag 10 gennemført beregninger, som viser, at det ikke vil være proportionelt at etablere gyllekøling i løbe-drægtighedsstalden. Da der på nuværende tidspunkt ikke foreligger andre BAT-blade/teknologier, som kunne

anvendes i en vurdering af anvendelse af BAT i løbe-drægtighedsstalde vurderer kommunen, at stalden lever op til BAT med hensyn til selve staldtypen.

Farestald

Farestierne er indrettet med delvist spaltegulv. Der henvises i den forbindelse til, at der for denne staldtype mangler gældende BAT-blade, men der henvises til det historiske BAT-byggeblad (106.01-51, "Farestald med kassestier på delvist spaltegulv"), som udgør bedste vurderingsværktøj på godkendelsestidspunktet. Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen. Jf. BREF er fuldspaltegulv BAT, men det i denne ansøgning anvendte system har en lavere ammoniakfordampning end BAT-systemet jf. BREF.

Samme forhold gør sig gældende som for løbe-drægtighedsstalden, hvor det anvendte staldsystem er et BAT-system, og der foreligger ikke andre teknologier med BAT-blade, som skal inddrages.

Polteafdeling

Der skal opstaldes ca. 30 polte (70-107 kg) i løbe-drægtighedsstalden på 25-49 % fast gulv, hvilket svarer til referencesystemet i husdyrgodkendelse.dk og BAT-byggeblad.

Da der kun skal være ca. 30 polte på stald ad gangen, er det af kommunen vurderet, at det ikke vil være proportionelt at stille krav om anvendelse af gyllekøling, forsuring, luftvaskere eller lign. i dette staldafsnit.

Poltene indgår dog i beregningerne for reduceret mængde råprotein/FE til slagtesvin, hvilket er vurderet proportionelt at inddrage i fastlæggelse af kommunens krav til overholdelse af maksimal ammoniakfordampning fra det samlede anlæg, i relation til overholdelse af anvendelse af BAT.

Stald 1.1.4 slagtesvinestald 1994

Oplyst af ansøger:

Stalden er en fuldspaltestald, hvilket i BREF-noten anses som BAT. I Danmark er BAT beskrevet for delvis spaltegulv, med eller uden gyllekøling. Ansøger skal senest i 2015, ændre gulvsystemet således at mindst 1/3 af gulvarealet er med fast eller drænet gulv. Derudover forventes der ikke foretaget yderligere i denne stald.

Det vurderes af ansøger ikke proportionalt at ændre væsentligt på staldgulvet, eller staldindretningen i øvrigt.

Kommunen har med baggrund i beregningerne i bilag 10 vurderet, at det ikke vil være proportionelt at inddrage omlægning af staldsystemet til et BAT-staldsystem på nuværende tidspunkt. Samtidig vil det ikke være proportionelt at anvende forsuring, gyllekøling, luftvasker med syre eller lign. teknologier. Det vil dog være proportionelt at reducere mængden af råprotein/FE i foderet til et niveau, som er indgået i kommunens krav til overholdelse af maksimal ammoniakfordampning fra det samlede anlæg, i relation til overholdelse af anvendelse af BAT.

Ansøger har givet udtryk for at staldafsnittet indenfor 5 år skal renoveres til delvist spaltegulv. Det er ikke valgt at inddrage denne ombygning som en trinvis udvidelse i denne godkendelse.

Det er ikke vurderet proportionelt at stille krav om ændring af staldtypen i relation til BAT i denne godkendelse. Da en sådan ændring af staldtypen er godkendelsespligtig, er der ikke fundet grundlag for at fastsætte yderligere krav til konkret anvendelse af BAT, når ændringen ønskes gennemført.

Ved en eventuel ansøgning om ændring af staldsystemet på et senere tidspunkt, vil der skulle laves en vurdering af anvendelse af BAT, ud fra de på dette tidspunkt gældende krav.

Stald 1.1.5 Smågrise/slagtesvinestald 2010

Oplyst af ansøger:

Stalden etableres med delvis fast gulv (33 %), hvilket i BREF-noten anses som BAT. I Danmark er BAT beskrevet for delvis spaltegulv og toklimastier til smågrise samt med eller uden gyllekøling for slagtesvinene.

Der er valgt gyllekøling til denne stald (30 % 8760 timer).

Smågrise

Smågrisene skal opstaldes den nye stald i to-klimastier med delvist spaltegulv, hvilket er BAT jf. BREF-notatet. Staldsystemet er samtidig i overensstemmelse med det nu historiske BAT-blad (106.03-52 "To-klima stier op delvist spaltegulv"). Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen. Ved den nuværende produktion går de på fuldspaltegulv.

På baggrund heraf vurderer kommunen, at stalden lever op til BAT med hensyn til selve staldsystemet.

I relation til beregning af kommunens krav til overholdelse af maksimal ammoniakemission fra det samlede anlæg er der ikke regnet på alternative teknologier for smågrise, da der på nuværende tidspunkt ikke foreligger andre BAT-blade/teknologier, som kunne anvendes i en vurdering af anvendelse af BAT i smågrisestalden.

Slagtesvin

Slagtesvinestald med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, kan betragtes som værende i overensstemmelse med et af flere mulige BAT gulvsystemer til slagtesvin jf. BREF (delvist spaltegulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle). Der foreligger desuden et historisk BAT-blad (106.04-52, "Delvist spaltegulv") og Miljøklagenævnet angiver i en afgørelse (30.09-09-MKN-130-00552) at delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv kan anses som værende i overensstemmelse med BAT-princippet. Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen.

På baggrund heraf vurderer kommunen, at stalden lever op til BAT med hensyn til selve staldsystemet.

Ved beregning af kravet til overholdelse af maksimal ammoniakemission fra det samlede anlæg er der taget udgangspunkt i standardvilkår til § 11 slagtesvineproduktioner, som er sendt i høring fra Miljøstyrelsen. Der er således regnet med en maksimal emission pr. slagtesvin på 0,29 kg N/år. Det er af kommunen vurderet, at dette krav er rimeligt og proportionelt af anvende, når der er tale om etablering af en ny stald.

Stald 1.1.6 Slagtesvinestald 2006

Oplyst af ansøger:

Stalden er med delvis fast gulv (25 %), hvilket i BREF-noten anses som BAT. I Danmark er BAT beskrevet for delvis spaltegulv, med eller uden gyllekøling.

Ansøger skal senest i 2015, ændre gulvsystemet således at mindst 1/3 af gulvarealet er med fast eller drænet gulv. Derudover forventes der ikke foretaget yderligere i denne stald.

Det vurderes ikke proportionalt at ændre væsentligt på staldgulvet, eller staldindretningen i øvrigt.

På baggrund heraf vurderer kommunen, at stalden lever op til BAT med hensyn til selve staldsystemet. Se argumentation for dette under afsnittet omhandlende slagtesvinestalden i staldafsnit 1.1.5.

Kommunen har med baggrund i beregningerne i bilag 10 vurderet, at det ikke vil være proportionalt at inddrage omlægning af staldsystemet til et BAT-staldsystem på nuværende tidspunkt. Samtidig vil det ikke være proportionalt at anvende forsuring, gyllekøling, luftvasker med syre eller lign. teknologier. Det vil dog være proportionalt at reducere mængden af råprotein/FE i foderet til et niveau, som er indgået i kommunens krav til overholdelse af maksimal ammoniakfordampning fra det samlede anlæg, i relation til overholdelse af anvendelse af BAT.

Fravalg af BAT for stalde

Ansøger har valgt at anvende gyllekøling, fodertilpasning og overdækning som BAT-tiltag. Valgene er foretaget med baggrund i det, ansøger anser for bedst anvendeligt i den konkrete situation, og som samtidig opfylder de krav, der stilles til anvendelse af BAT. Ansøger er generelt meget indstillet på at anvende nye teknologier, men det er dog nødvendigt hele tiden at vurdere om, der økonomisk er fornuft i teknologierne. Der er foretaget beregninger, der viser, at forsuring, luftrensning med syre, teltoverdækning af eksisterende beholdere ikke er økonomisk fornuftige teknologier i ansøgers produktion. Derfor er de fravalgt.

2.7.2 Foder

Følgende oplysninger er af ansøger angivet i forhold til gennemførelse af BAT for fodring:

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal. Med bruges af anden teknologi (gyllekøling i den nye stald) er behovet for at lave fodertilpasninger reduceret betydeligt. Alligevel har det vist sig nødvendigt at reducere råproteinindholdet i foderet til slagtesvin med ca. 7 g.

For smågrise er et råprotein-indhold på 175-195 gr/FE vurderet (i BREF) som værende BAT. Ansøger har ikke anvendt råproteinreduktion for smågrise som tiltag i forbindelse med ammoniakreduktion, men det kan oplyses at foder til smågrise indeholder mindre end den standardværdi der er anvendt i det elektroniske ansøgningssystem (164,8 g/FE). Der er altså tale om væsentlig mindre råprotein end BREF foreslår.

For søer angives der 2 værdier i BREF. Dels en lavprotein værdi for drægtige søer på 130 -150 g/FE, dels en til diegivende søer i farestalden med mere protein 160 - 170 g/FE. Den standardværdi der anvendes i ansøgningssystemet (142,8 g/FE) må antages at ligge i det niveau der i BREF anses som BAT. Heller ikke for søerne er der anvendt råproteinreduktion som tiltag. Det betyder at det er den værdi ansøger måles på i forhold til BAT, men det kan oplyses at der i praksis anvendes mindre end 142,8 g råprotein/FE til de drægtige søer. Samlet vurderes det at ansøger i forhold til råproteinindholdet i foder til søerne ligger i den lave ende af det BAT niveau som BREF angiver.

For slagtesvin er der ligeledes angivet 2 værdier i BREF. Dels en værdi for svin op til 50 kg på 150 - 170 g/FE, dels en værdi for svin over 50 kg på 140 - 150 g/FE. Man må antage at en gennemsnitsværdi for alle slagtesvin på 150 - 160 g/FE vil blive betragtet som BAT i BREF. Ansøger har for slagtesvinene anvendt

råproteinreduktion til at reducere ammoniakemissionen fra produktionen. Der er således, i ansøgningsystemet, reduceret til 150 G/FE, som et gennemsnit for alle slagtesvin. I praksis anvendes stort set altid mindre råprotein end de 150 G/FE der er anvendt i ansøgningsystemet.

Med baggrund i ovenstående vurderer ansøger at foderet i forhold til råproteinindholdet for alle dyregrupper ligger indenfor de værdier der i BREF vurderes som værende BAT.

Der anvendes ifølge ansøger hjemmeblandet foder til alle dyr. Desuden anvendes der fasefodring, hvilket betyder, at der anvendes forskellige foderblandinger til forskellig størrelse af grise og til søernes forskellige stadier i cyklus. Derudover anvendes der fytasetilsætning i hele besætningen for at optimere optagelsen af fordøjeligt fosfor i foderet. Dette er præciseret i vilkår.

Der er angivet tilpasninger i foderet til slagtesvin i form af reduceret indhold af råprotein i forhold til normal 2005/06. Dette er valgt som frivilligt tiltag for at opfylde krav til maksimal ammoniakemission og overholdelse af det generelle ammoniakreduktionskrav på 20 %.

Dette er fastholdt ved angivelse af maksimal korrektionsfaktor for slagtesvinene.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ejendommen med de angivne forhold lever op til BAT niveauet indenfor området fodring og foderstrategi.

2.7.3 Forbrug af vand og energi

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

I forhold til vandforbruget er der ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stald og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

Energibesparende foranstaltninger

Der er jf. ansøger vindmølle på ejendommen, og der etableres gyllekøling i ny smågrise og slagtesvinstald. Energien fra køleanlægget vil kunne bruges i stuehuset, mandskabsrum og eksisterende so- og smågrisestalde, med et mindre energiforbrug til følge.

Følgende oplysninger er af ansøger angivet i forhold til gennemførelse af energibesparende foranstaltninger i relation til BAT:

- Der bruges sparepærer og lysdæmpere i alle stalde, og lyset slukkes hver aften. Lysdæmperne sænker effekten med ca. 10 %, men sparer ca. 40 % på energien og forlænger levetiden på lysstofrørene.
- Det anvendes skivemølle til formaling af foder, som bevirker et lavere energiforbrug og støvgener i forhold til hammermøller.
- Teltoverdækning på den ene gyllebeholder medfører, at der ikke kommer regnvand ned i beholderen. Herved bliver mængden af flydende husdyrgødning tilsvarende mindre, hvorved antallet af transporter mindskes.
- Al ventilation i de nye stalde er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget. Ventilationsanlægget styres efter multisteppeprincippet. Der er således i hver sektion en ventilator, der kører efter multisteppeprincippet (frekvensstyret, trinløs

regulering) og en der kører on/off. Multistepsystemet giver el-besparelser på 50-70 % ift. et traditionelt styret luftudtag. Multistep giver desuden mere trykstabil og mindre vindfølsomt ventilationsanlæg.

Udsugningsprincippet kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %, hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %.

- Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv., der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, vil der således jf. ansøger blive anvendt BAT i den nye stald (eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparende foranstaltninger

Jf. ansøger anvendes der allerede i dag vandbesparende foranstaltninger i form af drikkenipler der er anbragt over foderkrybberne, og der anvendes fodermidler med vandindhold i den udstrækning, det er tilgængeligt.

Følgende oplysninger er af ansøger angivet i forhold til gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger i relation til BAT:

- Vandbesparelser opnås i den nye stald ved drikkenipler, som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).
- Der er monteret bideventiler over foderkrybber i de øvrige staldafsnit, så vandspild opsamles.
- Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.
- I forbindelse med hjemmeblanding af foderet bruges der gærfløde, der indeholder en del vand, som derfor bliver sparet i det almindelige vandforbrug.
- Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således jf. ansøger BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).
- Vandforbruget måles ikke som sådan, men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ejendommen med de angivne forhold og efterlevelse af de stillede vilkår lever op til BAT med hensyn til forbrug af energi og vand. Det vurderes ligeledes, at det søgte projekt udføres med en tidssvarende teknologi.

2.7.4 Management

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF-dokumentet defineret på en række områder. Det opfattes således som BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedure for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge udbringning af gødning på markerne korrekt, samt at have nødfremgangsmåder ved uheld.

Jf. ansøger taget følgende forholdsregler:

- Der føres journal over udbringning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons udbringning.
- Der er lavet beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.
- Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.
- Arbejdsrutiner og -planer for arbejdet er nedskrevet, så medarbejdere løbende kan orientere sig uden nødvendigvis at skulle kontakte ledelsen.
- Der udarbejdes uddannelses- og træningsprogrammer for ansatte i virksomheden, så det løbende sikres, at medarbejderne har de nødvendige kvalifikationer.
- Der udarbejdes APV på ejendommen. Arbejdstilsynet inviteres årligt til en snak om sikkerhed for at få gode råd om konkrete sikkerhedsforhold.

På baggrund af ovenstående er det af ansøger vurderet, at der anvendes BAT indenfor management.

Der er stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver overholdt og fuldt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ejendommen med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

2.7.5 Opbevaring og behandling af gødning

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderen skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

Jf. ansøger er alle de følgende punkter, på nær fast overdækning af den ene gyllebeholder, i relation til BREF at betragte som BAT mht. indarbejdelse i driften. Dette er set i forhold til udformning af lagerfaciliteter for gødning og opbevaring af samme.

Gyllebeholderne kontrolleres ved en 10-års beholderkontrol, der er ingen spjæld, og alt gylle overpumpes via neddykket rør. Det er kun den ene gyllebeholder, der er udstyret med fast overdækning.

Lagring af svinegylle i beton- eller stålbeholder omfatter følgende punkter:

- Stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Lagrene tømmes regelmæssigt og inspiceres visuelt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år.
- Beholdernes bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.

- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning af beholderen ved tilførsel på marken.

Afdækning af gyllebeholdere ved brug af følgende:

- Fast overdækning i form af fast låg, tag eller teltstruktur, eller
- Et flydelag, såsom snittet halm, naturlig udtørningskorpe, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA) eller ekspanderet polystyren (EPS)

På baggrund af beregningerne i forhold til lugt og afstand til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone samt ammoniakfordampning vurderer ansøger, at det ikke er nødvendigt at bekoste en fast overdækning af begge gyllebeholdere. Den ældste beholder er således forsynet med naturligt flydelag.

Med hensyn til gødningsopbevaring jf. BREF, vurderer ansøger, at der er BAT på ejendommen med hensyn til gødningsopbevaring.

Der er valgt overdækning af den nye gyllebeholder, som allerede er etableret. Overdækningen reducerer mængden af regnvand i beholderen og ammoniakfordampningen reduceres fra 2 % med flydelag til 1 % med fast overdækning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften på baggrund af det beskrevne og overholdelse af de stillede vilkår omkring opbevaring af husdyrgødning lever op til BAT. Håndteringen af gødning foregår som gylle, og det er vurderet, at anbefalingerne om 9 måneders opbevaringskapacitet er overholdt.

2.7.6 Udbringning af gødning

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre arealerne gødning, hvis de skrånede eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning således, at risikoen for lugtgener minimeres.

Alle de omtalte forhold er vurderet i forhold til at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Jf. ansøger gennemføres følgende punkter i relation til BAT for udbringning af husdyrgødning:

- På ejendommen udarbejdes der hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.
- Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.
- Gylleudbringning skal normalt gennemføres på hverdage.
- Når der skal udbringes gylle på andre arealer, end de der ligger i umiddelbar tilknytning til ejendommen, sker transporten i lukkede transportvogne og ikke i gyllevogn med spredebom.
-

Det vurderes af ansøger, at der med de anvendte udbringningsteknikker leves op til BAT.

Der er ikke sat vilkår om udbringningsteknik, idet de generelle krav i bekendtgørelsen om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. anses for tilstrækkelige. Her skal der dog mindes om, at arealer tættere end 1000 m på § 7-arealer er omfattet af kravet om, at gylle skal nedfældes ved udbringning på sort jord og græsmarker. Dette krav bliver først gældende for øvrige arealer 1. januar 2011.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at indholdet i ansøgningsmaterialet lever op til Husdyrgodkendelseslovens krav om BAT-redegørelse, samt at de oplyste tiltag sikrer, at driften af ejendommen i det store hele lever op til nugældende BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning.

I forbindelse med kommunens vurdering af helhedsindsatsen for efterlevelse af BAT-principper for en ejendom af den pågældende type og størrelse i denne miljøgodkendelse er der gennemført beregninger og vurderinger til fastlæggelse af kommunens krav til emissionsniveauet for ammoniak fra stald og lager i henhold til BAT. Beregningerne er gennemført i et skema i det digitale it-ansøgningsssystem via www.husdyrgodkendelse.dk, og fremgår af bilag 10.

Ud fra beregningerne vurderer kommunen, at kravet om anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved vurdering af proportionalitet er der inddraget hensyn til teknologiens ammoniakreducerende effekt, meromkostninger pr. reduceret kg. N og årlige omkostninger ved drift af teknologien.

Ansøger har således foretaget nogle scenarieberegninger for effekt på ammoniakemissionen ved forskellige teknologitiltag i de forskellige staldafsnit, og hvilke omkostninger dette vil have for produktionen. Disse beregninger fremgår af bilag 10, som også danner udgangspunkt for kommunens vurdering i relation til krav om anvendelse af BAT i stalde og gødningsopbevaringsanlæg. Kommunen har kontrolleret beregningerne.

Af bilaget fremgår det, at kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til et krav om en maksimal ammoniakemission fra anlægget svarende til 7.617 kg N årligt. Proportionalitetsbetragtningen er lavet med udgangspunkt i hvad meromkostningen (kr. pr. reduceret kg N) vil være, ved anvendelse af den enkelte teknologi på staldafsnitsniveau. Samtidig med denne vurdering er det vurderet, hvor meget omkostningerne vil være i forhold til de samlede produktionsomkostninger for husdyrproduktionen på ejendommen Gavlhusvej 2. På baggrund af beregningerne har kommunen stillet krav til ansøger om at leve op til en maksimal ammoniakemission svarende til 7.617 kg N årligt. Dette niveau er vurderet at svare til anvendelse af BAT – bedste tilgængelig teknologi for ejendommen.

Ansøger har på baggrund heraf tilpasset ansøgningen således, at emissionskravet er opfyldt gennem tiltag, som er valgt efter egne ønsker.

Ansøger kan frit vælge mellem hvilke teknologier, der ønskes anvendt til overholdelse af BAT-emissionsniveauet for ammoniak, og der er arbejdet med flere scenarier.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført tiltag i form af overdækning af gyllebeholder og fodertilpasninger til slagtesvin samt gyllekøling i ny smågrise- og slagtesvinestald.

Det er beregnet samlet set, at den ansøgte produktion og indretningen af anlægget medfører en ammoniakemission, som ligger under det niveau, som kommunen har fastlagt som krav i forbindelse med opfyldelse af krav til BAT. For at sikre overholdelse af emissionsniveauet er der stillet relevante drifts-, indretnings- og kontrolvilkår for de valgte tiltag.

Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametrene, og der er for eksisterende anlæg givet rimelige frister for imødekommelse af BAT-krav, og ajourføring vil ske i takt med revurdering af godkendelsen.

2.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.8.1 Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at det ikke er vurderet relevant at undersøge alternative placeringer af den nye stald. Dels vurderer de, at det er indlysende, at der er tale om en komplementering af det eksisterende anlæg, dels er der allerede meddelt byggetilladelse til stalden.

Der er i forbindelse med høringsfasen ikke indkommet forslag til alternative placeringer af stald fra naboer eller andre interessenter. Se i øvrigt andre indkomne forslag fra høringsparter under afsnit 3.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer samlet set, at der ikke vil være alternative placeringer af den nye stald, som vil være bedre end det ansøgte projekt.

2.8.2 0-alternativ

Ifølge ansøgningsmaterialet vil 0-alternativet for ejendommen være at fortsætte produktionen som hidtil, hvorved der ikke sker den nødvendige udvikling og tilpasning af anlægget, og dermed også af den samlede bedrift, idet ansøger ikke råder over andre anlæg/ejendomme. Udviklingen går i retning af færre, og større husdyrbrug i Danmark, og på sigt vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede, og manglende udvikling vil på sigt føre til afvikling.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen ikke påvirker lokalområdet væsentligt. Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed. Samtidig vil en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelige teknik ikke finde sted.

2.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Ansøger gennemfører jf. ansøgning rutinemæssigt en del egenkontrol:

- Årlig opgørelse over antallet af årssøer, antallet af producerede smågrise og producerede slagtesvin.
- Opgørelse over anvendelse af husdyrgødning herunder hvilke arealer, der får tilført gylle.
- Årlig opgørelse af ejede og forpagtede arealer. Derudover registreres hvilke gylleaftaler, der anvendes.
- Kvitteringer for aflevering af affald, herunder hvortil og hvilke mængder.
- Logbog for tilstanden af flydelag på gyllebeholderen, der ikke har fast overdækning.
- Løbende opdatering af den udarbejdede beredskabsplan.
- Registrering af indkøbte fodermidler i form af indlægssedler eller lignende.
- Løbende registrering af forbrug af vand, el, fyrings- og dieselolie.

Ud over disse forhold er der stillet vilkår om, at der skal gennemføres jævnlig kontrol med teltoverdækning på gyllebeholder. Dette vilkår er stillet for at sikre, at overdækningen fungerer efter hensigten. Dette betyder, at den skal være tæt, hvilket er en forudsætning for reduktion i ammoniakfordampningen, lugtbidrag og reduceret tilførsel af regnvand.

Foruden de her nævnte forhold til egenkontrol henvises der til tidligere afsnit samt gennemførelse af kontroller og dokumentation for overholdelse af vilkår i forbindelse med:

- Besætningens produktionsniveau.
- Foderkorrektionsfaktor for slagtesvin.
- Overholdelse af maksimalt udvaskningsniveau for anvendt sædskifte.
- Håndtering af affald.

Alle vilkår er stillet for at sikre at forudsætningerne for miljøgodkendelse og gennemførelse af frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurderingen af at der kan meddeles miljøgodkendelse uden at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på forespørgsel kan kontrollere dette.

2.9.1 Beredskabsplan

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt udkast til beredskabsplan.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på ejendommen således, at der er let adgang dertil, samt at alle ansatte er bekendtgjort med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at det er hensigtsmæssigt at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart,

at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmeres, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkår.

Der er stillet vilkår om, at hvis der forefindes ansatte på ejendommen, som ikke taler og forstår dansk, skal beredskabsplanen forefindes på et sprog, de forstår og taler. Dette vilkår er stillet for at forhindre, at der ved pludselig opståede uheld, ikke er personale, som kan læse planen og agere i henhold til dens indhold.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den beredskabsplan, der er udarbejdet, indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Herved vurderes det, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være muligt at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

2.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Jf. ansøger er der ingen planer om ophør, men skulle det blive tilfældet, tømmes gyllekummer, kanaler og beholder. Efter rengøring kan nogle af staldene bruges som lager og de resterende bygninger kan rives ned.

Jf. Skov- og Naturstyrelsens vejledning skal de store landbrug, der skal miljøgodkendes i henhold til husdyrlovens § 12, stk. 2 og som er omfattet af IPPC-reglerne, udfærdige en nedlukningsplan. Ansøgningen for bedriften på Gavlhusvej 2 er omfattet af § 12, stk. 3, og da disse landbrug er størrelsesmæssigt ens med landbrug omfattet af § 12 stk. 2, er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der også skal udarbejdes en nedlukningsplan ved ophør af husdyrbruget.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen inden dette iværksættes. Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare, og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

3 HØRINGER

Høringer

Udkastet til miljøgodkendelse været i forhøring hos ansøger, samt ansøgers konsulent d. 12. juli 2010 til 9. august 2010.

Efterfølgende er der sendt materiale til ansøger, dennes konsulent og øvrige parter i høring i perioden d. 25. august til 16. september 2010. Dvs. ejere af jord, der indgår i ansøgningerne og de nærmeste naboer, som evt. kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 1.023 meter. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger frem til og med den 16. september 2010.

Der indkom følgende bemærkninger i forbindelse med høringsperioden:

Bemærkninger fra en nabo på Gavlhusvej 10:

- Bemærkningerne omhandler indsigelser imod udvidelse af svineproduktionen og deraf følgende øgede lugtgener, øgede transporter med gylle og grise, opbevaring af døde dyr, bekymringer omkring forringelse af miljøet på den sydlige side af Hannenov Skov, forringelse af ejendomsværdier for naboerne og forøget forekomst af alger som følge af øget luftbåren kvælstof.

Bemærkninger fra en nabo på Gavlhusvej 12:

- Bemærkninger omhandler bekymring omkring øget transport på relativ smal vej, forslag til ændring af transportruter og spørgsmål til udpegning af nærmeste samlet bebyggelse.

Bemærkninger fra naboer på Gavlhusvej 15 og 32:

- Bemærkninger og indsigelser imod nuværende og fremtidig transport med tunge køretøjer på Gavlhusvej i forhold til trafiksikkerhed og skader på deres huse i form af sætningsskader som følge heraf. Derudover gøres der indsigelser mod øget udbringning af gylle.

Kommunen har følgende kommentarer og vurderinger i forhold til bemærkningerne:

Naboerne på de 4 omtalte adresser har alle modtaget et brev fra kommunen dateret d. 27. september 2010 med den endelige godkendelse samt et følgebrev, hvor der er kommenteret på deres fremsendte bemærkninger både af ejer af Gavlhusvej 2 og i forhold til kommunens kommentarer og vurderinger.

Sammenfattet fremgår det af svarbrevene, at gener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen Gavlhusvej 2, er vurderet af kommunen, og at der ikke er fundet behov for at gennemføre ændringer i miljøgodkendelsen. Det er bemærket, at transporterne ligger indenfor de rammer der er udstukket i lovgivningen, og at transporter på offentlig vej reguleres af færdselsloven. I tilfælde hvor der opleves overtrædelser af generelle regler for færdsel på vejene, er det politiet der skal kontaktes.

Kommunen har beskrevet at det naturligvis er en forudsætning for sikrer trafikale forhold, at alle der benyttet Gavlhusvej selvfølgelig skal tage hensyn til hinanden, hvad angår kørsel og parkering ved de forskellige ejendomme.

Med hensyn til nuværende og øgede lugtgener fra anlægget på Gavlhusvej 2 og udbringning af husdyrgødning har kommunen beskrevet, at alle forhold omkring lugt fra staldanlægget ligger indenfor lovgivningens rammer. Udbringning af husdyrgødning er omfattet af gældende bekendtgørelser, og ejer af Gavlhusvej 2

har beskrevet at han, så vidt det er muligt tager hensyn til vejrforhold, når der skal udbringes husdyrgødning, således at færrest gener opstår. Kommunen har på grundlag heraf vurderet, at der ikke skal gennemføres ændringer i miljøgodkendelsen. Samtidig er det præciseret, at jordbrugsområder jf. kommuneplanen primært er forbeholdt jordbrugserhvervene, og landzonen er som udgangspunkt forbeholdt jordbrugsmæssig anvendelse. Forurening er mindre styrke, f.eks. i form af gener fra lugt, transport og lign. gener fra udbringning af husdyrgødning kan forekomme.

Bemærkninger omkring forringelse af miljøet syd for Hannonov Skov og forøget luftbåren kvælstof er dette forhold, som er grundig vurderet i godkendelsen, og denne er givet indenfor lovgivningen rammer suppleret af kommunens konkrete vurderinger. Der er ikke gennemført ændringer i miljøgodkendelsen på baggrund af dette.

De øvrige punkter i bemærkninger fra naboer omhandler forringede ejendomsværdier og mulige sætningsskader på huse, som følge af tung transport på Gavlhusvej. Dette er ikke forhold, som der tages stilling til i en miljøgodkendelse, og på denne baggrund har det ikke ført til justeringer i godkendelsen.

Bemærkningerne gav anledning til følgende justeringer af projektet:

Ved høringen kom der bemærkninger fra en nabo omkring opbevaring af døde dyr. Bemærkningerne har fået ansøger til at vælge en ny placering af afhentningssted for døde dyr til destruktion. Det er valgt, at afhentningsstedet som hovedregel fremadrettet er henlagt til et område ved en eksisterende gyllebeholder på ejendommen Skovlundegård 3, som er forbundet med Gavlhusvej 2 med en markvej. Skovlundegård 3 ejes af samme ejer som Gavlhusvej 2, og omfatter et eksisterende produktionsanlæg, hvor der pt. ikke er erhvervsmæssigt dyrehold.

Kommunen har vurderet at denne ændring er hensigtsmæssig, og tilføjelsen/ændringen er beskrevet i afsnit 2.3.9 omhandlende døde dyr.

Den nye placering gør, at det ikke vil være muligt for naboer eller forbipasserende at se afhentningsstedet, og de vil således ikke være generet deraf. Samtidig vil det reducere omfanget af transporter via Gavlhusvej.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at der ikke skal foretages høring af den nye placering.

4 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området samt i de § 3 områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket.

Guldborgsund Kommunes vurdering af de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra det pågældende staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at Bat ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

5 BILAG

- Bilag 1: Anlægstegning/plan
- Bilag 2: Sammensætning og fordeling i de forskellige staldafsnit
- Bilag 3: OML-lugtberegning
- Bilag 4: Kopi af beregningsmetode for foderkorrektionsfaktor, slagtesvin
- Bilag 5: Udtalelse fra Grundvandsafdeling i Kommunen
- Bilag 6A+B: Udbringningsarealer for husdyrgødning
- Bilag 7: "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen"
- Bilag 8: Transportruter
- Bilag 9: Beregning af forhold omkring gyllekøling og effekt
- Bilag 10: Beregning og vurdering af BAT-niveau for ammoniak og proportionalitet.
- Bilag 11: Beredskabsplan
- Bilag 12: Oversigt over videreførte, ændrede, nye eller udgåede vilkår.
- Bilag 13: Håndtering af affald.

